

“Ἐγὼ εἶμι
ἡ ὁδὸς
καὶ ἡ ἀλήθεια
καὶ ἡ ζωή,,
(Ἰωάν. 18' 6)

ΟΡΘΟΔΟΣΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἰδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ † 1929

“Τὰ ρήματα,
ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν,
ἀνεῦμά ἐστι
καὶ ζωὴ ἐστι,,
(Ἰωάν. 5' 63)

Ἔτος 114ον | Ἀπρίλιος 2024 | 4388

Η ΜΕΓΑΛΕΙΩΔΗΣ ΣΙΩΠΗ

Ο Ι ΑΝΘΡΩΠΟΙ προκαλοῦν τὸν θαυμασμό μετὰ τὴν εὐγλωττία τους. Καταπλήσσουν μετὰ τὴν ρητορική τους δεινότητα. Ὁ Ἰησοῦς προκαλεῖ τὴν ἐκπληξη καὶ τὸν θαυμασμό μετὰ τὴν σιωπὴ Του. Μιὰ μεγαλειώδης σιωπὴ ἰσχυρότερη καὶ πειστικότερη ἀπὸ τὴν πιὸ δυνατὴ ἀγόρευση ἢ ἀπολογία. Ἐνας χείμαρρος ἐπιχειρημάτων ποῦ ἐκπορεύεται ἀπὸ τὴν σιωπὴ. Τραγικὰ τὰ γεγονότα τοῦ Πάθους τοῦ Σωτῆρα Χριστοῦ. Δραματικὲς οἱ στιγμὲς ποῦ ξετυλίγονται ἐκεῖ στὴ δίκη τοῦ Ἰησοῦ μπροστὰ στὸν Ἀρχιερέα. Ὁ Καϊάφας αἰσθάνεται τὴν ἀδυναμία τῶν ἐπιχειρημάτων του. Τὸ δικαστήριον τῶν παρανόμων δὲν διαθέτει πειστήρια καὶ ἀποδείξεις ἐνοχῆς γιὰ τὸν Ἄθωο. Γι' αὐτὸ καὶ γιὰ νὰ προκαλέσει τεχνητὸ ἐντυπωσιασμό σπκῶνεται ὁ ἄθωος Καϊάφας καὶ προκαλεῖ ἐπίσημα τὸν Ἰησοῦ νὰ τοῦ ἀποκριθεῖ: **«Τί οὐτοί σου καταμαρτυροῦσιν;»** Τί σε κατηγοροῦν αὐτοί; Γιατί δὲν ἀποκρίνεσαι; Καὶ ὁ Ἰησοῦς; **«Ὁ δὲ ἐσιώπα καὶ οὐδὲν ἀπεκρίνατο»** (Μάρκ. 14' 60-61).

Αὐτὴ εἶναι ἡ μία περίπτωση τῆς μεγαλειώδους σιωπῆς τοῦ Κυρίου μπροστὰ στὸ Συνέδριον. Ὑπάρχει ὅμως καὶ δεύτερη σκηνὴ τὸ ἴδιον θαυμαστὴ ποῦ ὁ Ἰησοῦς ἔδωσε τὴν πιὸ ἀποστομωτικὴ ἀπάντησιν σὲ ψευδοκατηγορίες μετὰ τὴν ἀπαράμιλλη πάλιν σιωπὴ Του. Αὐτὴ ξετυλίγεται ἐκεῖ στὸ Πραιτώριον μπροστὰ στὸ ρωμαῖο ἡγεμόνα τὸν Πιλάτον. Δεμένος ὁδηγήθηκε ὁ ἀναμάρτητος Κύριος, ὡς ὁ τελευταῖος κακοῦργος, ἀπὸ ὅλο τὸ Συνέδριον, στὸ Πραιτώριον καὶ παραδόθηκε στὸν Πιλάτον: **«Καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλάτος· σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ... Καὶ κατηγοροῦν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά, αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο. Ὁ δὲ Πιλάτος πάλιν ἐπηρώτα αὐτὸν λέγων· οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν; Ἴδε πόσα σου καταμαρτυροῦσιν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζουσιν τὸν Πιλάτον»** (Μάρκ. 15' 2-5).

«Ὁ δὲ ἐσιώπα καὶ οὐδὲν ἀπεκρίνατο». Νὰ σιωπᾷς ἐπειδὴ δὲν ἔχεις τί νὰ πεῖς εἶναι καὶ αὐτὸ κάτι. Νὰ σιωπᾷς ὅμως ἐνῶ ἔχεις πολλὰ νὰ πεῖς αὐτὸ εἶναι ὑπερδύναμη. Καὶ ὁ Κύριος μποροῦσε πολλὰ νὰ πεῖ. Καὶ εἶχε πολλὰ νὰ πεῖ. Ὅχι μόνον μποροῦσε νὰ ἀποστομώσῃ τοὺς ἐχθρούς Του, μποροῦσε μετὰ τὴν πιὸ μεγάλην εὐκολία νὰ τοὺς συντρίψῃ. Ἀλλὰ αὐτὸ ποῦ φαίνεται τόσο φυσικὸ, γιατί ὄχι καὶ δίκαιο σὲ μᾶς τοὺς ἀμαρτωλοὺς, δὲν γίνεται δεκτὸ ἀπὸ τὸν ἀναμάρτητον Κύριον. Ὁ Ἰησοῦς **«δὲν ἤλθε ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι»** (Λουκ. 9' 56). Σὲ ὁλόκληρη τὴν

ζωὴ Του δίδαξε τὴν ἀνεξικακία, τὴν μακροθυμία καὶ τὴν ἀνεκτικότητα. Ἦταν ὁ **«πρῶτος καὶ ταπεινὸς τῆ καρδία»** (Ματθ. 11' 29).

Καὶ τώρα σ' αὐτὴ τὴν δραματικὴν στιγμὴν ποῦ ὁ Ἄθωος κατηγορεῖται, συκοφαντεῖται, διαβάλλεται ἀπὸ τοὺς μικρόψυχους, τοὺς ἐμπαθεῖς, ὁ Ἰησοῦς σιωπᾷ. Σιωπᾷ καὶ λυπᾷται. Λυπᾷται γιὰ τὸ κατάντημα τῶν ἀνθρώπων ποῦ ἄφησαν τὸν τυφλὸν φανατισμὸν καὶ τὰ πάθη νὰ σκοτίσουν τὴν σκέψιν τους καὶ νὰ σκληρύνουν τὴν καρδιά τους. Γιατί σιωπᾷ καὶ δὲν ἀποκρίνεται; Μὰ ἡ ἀπάντησί Του ἔχει δοθεῖ. Γιὰ κάθε καλοπροαίρετον εἶναι γνωστή. Δὲν εἶναι γνωστὴ ἡ ἀγία ζωὴ Του καὶ τὰ θεάρεστα ἔργα Του; Αὐτὰ καὶ μόνον δὲν ἀρκοῦν γιὰ νὰ πιστοποιήσουν τὴν ἀθωότητά Του; Ἄν σ' αὐτὴν τὴν βοῶσα ἔμπρακτον μαρτυρία δὲν δίνουν πίστη, θὰ προσέξουν ὅποιαδήποτε ἄλλη; Πῶς θὰ προσέξουν τοὺς λόγους Του, αὐτοὶ ποῦ διέστρεφαν τὴν ζωὴν καὶ τὰ ἔργα Του; Αὐτὸς εἶχε ἔλθει **«ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου»** καὶ ἐκεῖνοι τὸν κατηγοροῦσαν, ὅτι **«ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια»!** (Α' Ἰωάν. 3' 8, Ματθ. 9' 34).

Μεγαλειώδες τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου. Χωρὶς νὰ καταργεῖ τὸ δικαίωμα τῆς ἀπολογίας, μᾶς ὑπογραμμίζει τὴν δύναμιν τῆς ἡρεμίας καὶ ἀξιοπρεποῦς σιωπῆς. Καὶ ὑπάρχουν περιπτώσεις ποῦ εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐφαρμόζεται ἡ σιωπὴ πολὺ περισσότερο ἀπὸ τὴν ἐπιθετικὴν καὶ ἐκρηκτικὴν ἀπολογία. Ἡ ἀθωότης ποῦ κυριαρχεῖ στὴν ψυχὴ, ἡ ἡρεμὴ συνείδησις μποροῦν νὰ προκαλέσουν τὸν πιὸ μεγάλο θαυμασμό. Ὑπάρχουν περιπτώσεις ποῦ πρέπει ἡ ὑπεράσπισί μας νὰ ἀφήνεται στὰ χέρια τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὑπάρχει πιὸ δυνατὴ ὑπεράσπισις ἀπὸ τὸ νὰ ἀναλάβῃ τὴν ὑπόθεσί μας ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ; Αὐτὸς εἶναι σὲ θέσιν νὰ φέρῃ, στὸν κατάλληλον καιρὸ, στὸ φῶς τὴν ἀθωότητα καὶ τὸ δίκαιόν μας. Καὶ συγχρόνως, μετὰ τὴν σιωπὴν μας καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην μας σ' Αὐτόν, διατηροῦμε τὴν ἡρεμία μας. Καὶ ἡ ψυχικὴ ἡρεμία εἶναι ἡ πιὸ πειστικὴ ἀπολογία καὶ ἡ πιὸ δυνατὴ ὑπεράσπισις.

Μεγαλειώδες τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου. Χωρὶς νὰ καταργεῖ τὸ δικαίωμα τῆς ἀπολογίας, μᾶς ὑπογραμμίζει τὴν δύναμιν τῆς ἡρεμίας καὶ ἀξιοπρεποῦς σιωπῆς.

ΣΙΩΠΗΛΗ ΠΑΡΑΚΙΝΗΣΗ

Μᾶς κυριεύει δέος. Ὁ ναός, τὸ ἱερὸ οἰκοδόμημα, μέσα στὸ ὅποιο κατοικεῖ ὁ Θεός, κοντὰ στὰ σπίτια μας καὶ στοὺς τόπους τῆς ἐργασίας μας!

Μά, ἐμεῖς αὐτοὺς τοὺς τόπους συχνὰ τοὺς μολύνουμε μὲ τὶς μικρότητές μας καὶ τὶς ἀμαρτίες μας. Στὰ σπίτια μας στεγάζουμε τὸν ἀτομισμὸ καὶ τὴν ἀδιαφορία μας. Στους δρόμους μας ἀφήνουμε νὰ ἀκουστοῦν οἱ πικροί, οἱ ψεύτικοι, οἱ βλάσφημοι μερικές φορές πονηροὶ λόγοι μας. Στὰ μαγαζιά μας παίρνουμε συχνὰ συντάιρο τὴν ἀδικία. Τὶς πόλεις μας δὲν τὶς πνίγουν μόνο τὰ δηλητηριασμένα ἀέρια, ἀλλὰ καὶ οἱ μαῦροι καπνοὶ τῶν ἀμαρτημάτων μας. Δὲν θὰ ἦταν πιὸ ταιριαστὸ τὸ ἱερὸ οἰκοδόμημα τοῦ ναοῦ νὰ βρίσκεται κάπου μακριά, ἔξω ἀπὸ τὶς πόλεις, ἔξω ἀπὸ τὰ χωριά μας, σὲ μιὰ ὀλόδροση κορυφή, πού νὰ μὴν τὴν φθάνουν οἱ φωνές τῆς ἀγορᾶς καὶ οἱ ἀναθυμιάσεις τῆς φτηνῆς ζωῆς μας;

Ἀπὸ μιᾶς ἀπόψεως ναί. Γι' αὐτὸ καὶ πολλοὶ ναοὶ ἔχουν χτιστεῖ ἔξω ἀπὸ τοὺς πυκνοκατοικημένους χώρους τῶν πόλεων. Ἀπὸ μιὰν ἄλλη ὅμως ἀποψη ὄχι. Οἱ ναοὶ τοῦ Θεοῦ πρέπει νὰ βρίσκονται καὶ στὴν καρδιά τῶν πόλεων, γιὰ νὰ ἀνακόπουν μὲ τὴν παρουσία τους τὴν ὄρμη τοῦ κακοῦ. Γιὰ νὰ ἀποτελοῦν μιὰ σιωπηλή, ἀλλὰ ζωντανὴ παραίνεση. Γιὰ νὰ ἐμπνέουν σὲ κάθε στιγμή τὴν ἀνωτερότητα καὶ τὴν ἠθικὴ τάξη.

Τὸ ἱερὸ κτίριο, ὁ ναός, στέκεται σιωπηλὸ καὶ ἐπιβλητικὸ στὴν καρδιά τῶν συνοικιῶν μας, καὶ τῶν χωριῶν μας, γιὰ νὰ γεννάει μέσα μας τὸ αἶσθημα τοῦ σεβασμοῦ καὶ ἔτσι νὰ μᾶς συγκρατεῖ ἀπὸ τὰ ὀλισθήματα.

Μέσα στὸν ναὸ ὑπάρχει δι-
άχυτη μιὰ ἱερὴ ἀτμόσφαιρα.
Ἐπιβάλλεται ἡ ἀγιότητα τοῦ Θεοῦ. Τὸ αἰθανόμαστε αὐτό. Μόλις μποῦμε μέσα, κάτι ἀλλάζει στὸ βάθος τῆς ψυχῆς μας, νιώθουμε νὰ

καθαριζόμαστε ἀπὸ τὶς μικρότητες καὶ τὶς πονηριές μας. Εὐκολότερα συγκρατοῦμε τὸν ἑαυτὸ μας. Περιορίζουμε τὰ ἄτακτα κινήματα τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδιάς καὶ ὀλόκληρης τῆς ὑπαρξῆς μας. Προσπαθοῦμε νὰ σταθοῦμε καὶ νὰ φερθοῦμε μὲ τὸν τρόπο πού ταιριάζει νὰ στέκεται καὶ νὰ φέρεται κανεὶς στὸ ἀνάκτορο τοῦ Θεοῦ.

Παρόμοιο αἶσθημα πρέπει νὰ ἐμπνέει ὁ ναὸς καὶ ὅταν τὸν βλέπουμε ἀπὸ μακριά. Τὸ ἱερὸ κτίριο στέκεται σιωπηλὸ καὶ ἐπιβλητικὸ στὴν καρδιά τῶν συνοικιῶν μας, καὶ τῶν χωριῶν μας, γιὰ νὰ γεννάει μέσα μας τὸ αἶσθημα τοῦ σεβασμοῦ καὶ ἔτσι νὰ μᾶς συγκρατεῖ ἀπὸ τὰ ὀλισθήματα. Καὶ ἀκόμη γιὰ νὰ μᾶς θυμίζει ὅτι ἔχουμε χρέος νὰ μεταφέρουμε τὴν ἀτμόσφαιρα τοῦ νοῦ στὶς κοινωνίες μας καὶ στὴ ζωὴ μας.

Αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι στὸ σπίτι μας ἢ στὸ μαγαζὶ μας ἢ στὸ δρόμο θὰ σταθοῦμε μὲ τὴν ἴδια ἔνταση προσοχῆς καὶ μὲ τὴν ἴδια σοβαρότητα μὲ τὴν ὅποια

στεκόμαστε στὸν ναὸ. Δὲν θὰ μᾶς λείψει ἡ ἄνεση καὶ ἡ χαρά. Θὰ κινηθοῦμε ἐλεύθερα. Θὰ ἐργαστοῦμε μὲ ἔνταση. Θὰ γελάσουμε χαρούμενα. Ὅμως δὲν θὰ μολύνουμε ποτὲ τὴν ἀτμόσφαιρα μὲ ἓνα λόγο ψεύτικο, μὲ μιὰ ἀδικία, μὲ μιὰ πράξη σκοτεινὴ. Θὰ κρατήσουμε τὰ σπίτια μας καὶ τὰ καταστήματά μας καθαρὰ ἀπὸ κάθε τι πού τὸ μολύνει. Καὶ θὰ μεταφέρουμε μέσα σ' αὐτὰ τὴν ἀτμόσφαιρα τῆς εὐλικρίνειας καὶ τῆς ἀλήθειας, τῆς καθαρότητας καὶ τῆς ἀκρίβειας.

Αὐτὴ τὴν παρακίνηση μᾶς κάνει ὁ ναός μὲ τὴν παρουσία του. Ἀπὸ τὴν πλευρὰ ὅμως τὴν δική μας χρειάζεται μιὰ κάποια προσοχὴ καὶ μιὰ προσπάθεια, γιὰ νὰ ἀκούσουμε τὸ μήνυμα, νὰ τὸ ζήσουμε καὶ νὰ ἀνταποκριθοῦμε σ' αὐτό. Δυὸ σκέψεις μποροῦν ἰδιαίτερα νὰ μᾶς βοηθήσουν, ὅταν τὶς κάνουμε στὶς στιγμὲς τοῦ πειρασμοῦ.

Ἡ πρώτη σκέψη: Τὸ σπίτι μου καὶ τὸ ἐργαστηριό μου γειτονεύουν μὲ τὸν ναὸ. Δὲν θὰ ἐπιτρέψω λοιπὸν ποτὲ στὸν ἑαυτὸ μου νὰ δημιουργήσει κοντὰ στὸν ἅγιο οἶκο τοῦ Θεοῦ ἐστῆς ἀμαρτημάτων.

Ἡ δευτέρη σκέψη μπορεῖ νὰ διατυπωθεῖ μὲ τὰ λόγια τοῦ ἐμπνευσμένου βασιλιά, τοῦ Δαβίδ: «**Τῷ οἴκῳ σου πρέπει ἀγίασμα, Κύριε, εἰς μακρότητα ἡμερῶν**» (Ψαλμ. 92, 5). Στὸν οἶκο σου ταιριάζει, Κύριε, νὰ εἶναι ἱερὸς καὶ νὰ παραμένει ἀμόλυντος καὶ ἅγιος πάντοτε. Γι' αὐτὸ καὶ ἐγὼ θὰ προσπαθῶ νὰ ζῶ ἔτσι στὴν καθημερινή μου ζωὴ, ὥστε νὰ μὴν λερῶνῶ τὴν ψυχὴ μου. Ὡστε νὰ μπαίνω στὸν ναὸ ὅσο τὸ δυνατόν λιγότερο φορτωμένος μὲ λάσπη, λιγότερο κακός. Ἡ σκέψη ὅτι τὴν Κυριακὴ ἢ τὴ γιορτὴ θὰ πάω στὸν ἅγιο οἶκο τοῦ Κυρίου, θὰ μὲ κάνει πιὸ προσεκτικὸ, πιὸ πρόθυμο νὰ τηρήσω τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Μὴν πεῖτε: Ποιὸς μπορεῖ νὰ σκεφθεῖ ἔτσι; Ὁ ναός στέκεται, γιὰ νὰ μᾶς ἐμπνέει ἀκριβῶς αὐτὲς τὶς σκέψεις. Καὶ γιὰ νὰ συντελεῖ, καὶ μὲ αὐτὴ ἀκόμη τὴν παρουσία του, στὸ νὰ γίνεται ἡ ζωὴ μας ἀνθρωπινότερη καὶ ἀγιότερη.

Τὸ μόνο πού χρειάζεται εἶναι νὰ ἀξιοποιήσουμε αὐτὴ του τὴν προσφορά.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ!

Ἡ Ἀδελφότης Θεολόγων ἡ «ΖΩΗ» ἔλλαξε διεύθυνση ἐπικοινωνίας. Ἡ νέα διεύθυνση εἶναι: Ὁδὸς Καρύτση 14, 105 61 Ἀθήνα.

Ἡ γραμματεία τοῦ περιοδικοῦ «ΖΩΗ», βρίσκεται στὸν 4ο ὄροφο τοῦ κτηρίου τοῦ «Ἀποστόλου Παύλου» ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Καρύτση 14 καὶ οἱ ὥρες λειτουργίας τοῦ γραφείου εἶναι 8:00-14:00, Δευτέρα-Παρασκευή, μὲ τηλέφωνο ἐπικοινωνίας: 210 64 28 331 καὶ fax: 210 64 63 606.

Εὐχαριστοῦμε.

Ἀντίσταση στὶς μεθοδεῖες τοῦ Διαβόλου

Ὁ ἄνθρωπος δείχνει τὸ μεγαλεῖο του ἢ τὴ μικρότητά του στὶς δύσκολες στιγμές. Ὁ καλὸς καπετάνιος στὴ φουρτούνα θὰ δείξει τὴν εὐψυχία, τὴν εὐστροφία, τὴν ἀντοχή του. Καὶ ὁ πνευματικὸς ἀγωνιστὴς στοὺς πειρασμοὺς θὰ δείξει τὸ ψυχικὸ του σθένος, τὴν πνευματικὴ

του ἀντοχή. Ὁ πειρασμὸς δὲν γίνεται πάντοτε ἀφορμὴ πτώσεως. Γίνεται συχνὰ αἰτία ἀναδείξεως καὶ σφυρηλατήσεως. Μὲ τὴν προϋπόθεση ὅτι νήφουμε καὶ ἀγρυπνοῦμε στὴν πνευματικὴ μας ἐπαλξ. Ὁ πειρασμὸς παρέσυρε τοὺς πρωτοπλάστους σὲ πτώση μεγάλη. Ὁ ἴδιος πειρασμὸς ποὺ ἔριξε τοὺς πρωτοπλάστους μέσα στὸν Παράδεισο, ἀνέδειξε τὸν πολὺαθλο Ἰὼβ σὲ μοναδικὴ πνευματικὴ φυσιογνωμία μέσα στὴν κόλαση τῆς δοκιμασίας. Ὁ πειρασμὸς ταλαιπώρησε τοὺς Ἑβραίους στὴ σαραντάχρονη πορεία τους στὴν ἔρημο. Στὴν περιπετειώδη πορεία πρὸς τὴ γῆ τῆς ἐπαγγελίας ἔκανε τὸν ἀχάριστο λαὸ νὰ μεμψιμοιρεῖ, νὰ γκρινιάζει ἀδιάκοπα ἐναντίον τοῦ Μωυσή.

Σὲ μιὰ ἄλλη ἔρημο, χίλια διακόσια περίπου χρόνια ἀργότερα, ὁ Ἰησοῦς πέρασε ἀπὸ τὴν ἴδια δοκιμασία τῆς ἐρήμου. Τὰ σκηνικὰ ἦταν διαφορετικά. Ὁ Σατανᾶς δὲν δίστασε νὰ πειράξει τὸν ἐνανθρωπήσαντα Θεό. Ὁ Κύριος καὶ ἐδῶ θριάμβευσε. Κατατρόπωσε τὸν Διάβολο. Ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ ἀνθρώπινου γένους νίκησε ἐκεῖ ποὺ οἱ ἄνθρωποι νικῆθηκαν. Χαρακτηριστικὴ ἡ περίπτωση. Πειρασμένος ὁ Κύριος, ὕστερα ἀπὸ νηστεία σαράντα ἡμερῶν, δέχεται τὴν ἐπίθεση τοῦ Πονηροῦ. Αἰσθάνεται ἔντονο τὸ αἶσθημα τῆς πείνας. Καὶ τότε: **«Προσελθὼν αὐτῷ ὁ πειράζων εἶπεν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται»** (Ματθ. δ' 3). Ἄν εἶσαι παιδὶ τοῦ Θεοῦ, πὲς οἱ πέτρες αὐτὲς νὰ γίνουν ψωμιά. Πανοῦργος ὁ Πειραστὴς *«οὐκ εἶπεν, ἐπεὶδὴ πεινᾶς, ἀλλ' εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ νομίζων ὑποκλέπειν αὐτὸν τοῖς ἐγκωμίοις»* παρατηρεῖ ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος. Δὲν τοῦ λέει ἂν πεινᾶς πραγματοποιοῖ τὸ θαῦμα. Αὐτὸ ἴσως θὰ ἔθεωρεῖτο ὑποτιμητικὸ. Χρησιμοποιεῖ τὸν δόλο. Τοῦ θέτει ὑπὸ ἀμφισβήτησιν τὴ θεϊκὴ του ιδιότητα, γιὰ νὰ τὸν ἀναγκάσει νὰ ἐνδώσει στὶς ὑποβολές του.

Καὶ κάτι ἀκόμα, ὅπως γράφει ἓνας ἐρμηνευτής: *«Τί ἀμάρτημα ἦταν νὰ κάνει τοὺς λίθους*

ἄρτους;» Καὶ ὁμως. Τὸ νὰ ἀκούει κανεὶς καὶ νὰ συζητεῖ καὶ νὰ δέχεται τὶς εἰσηγήσεις τοῦ Διαβόλου καὶ τὶς πρὸ φαινομενικὰ ἀθῶες εἶναι ἐπικίνδυνο. Μπαίνει σὲ μιὰ δοκιμασία καὶ σὲ ἓνα πειρασμὸ ποὺ τελικὰ θὰ τὸν ἀλυσοδέσει. Ἡ μέθοδός του εἶναι πάντα ἴδια. *«Οὐδέποτε φανερὰ προτίθησι*

τὰ ἀμαρτήματα, εἰδωλολατρείαν οὐ λέγει, ἀλλ' ἐτέρως αὐτὸ κατασκευάζει μεθοδεύων, τούτέστι πιθανὸν κατασκευάζων τὸν λόγον, ἐπικαλύμμασι κεκρημένος» (Χρυσόστομος). Ποτὲ δὲν ἐμφανίζεται μὲ τὸ ἀληθινὸ του πρόσωπο. Παρουσιάζει τὴν ἀμαρτία ὄχι μὲ τὴν πραγματικὴ μορφή της, γιὰ νὰ μὴν γίνεται ἀποκρουστικὴ, ἀλλὰ μὲ χίλια προσωπεῖα γιὰ νὰ εἶναι ἐλκυστικὴ. Καὶ ἐδῶ δὲν τοῦ λέει *«ἵνα ὁ λίθος οὗτος ἄρτος γένηται ἀλλ' οἱ λίθοι, θέλων ρίψαι τὸν Χριστὸν εἰς περιπίττητα. Τῷ γὰρ πεινῶντι εἷς ἄρτος ἀρκεῖ πάντως»* (Θεοφύλακτος). Κατηγορηματικὴ ἡ ἀπάντησις τοῦ Κυρίου: **«Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος»**. Δὲν ζεῖ μόνο μὲ ἄρτο ὁ ἄνθρωπος. Ὁ ἄνθρωπος ζεῖ καὶ μὲ ἄρτο. Ὁχι ὁμως μόνο μὲ ἄρτο. Περισσότερο καὶ ἀπὸ τὸν ἄρτο καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα ὑλικά ἀγαθὰ πεινάει καὶ διψάει τὴ δικαιοσύνη, τὴν ἀγάπην, τὴν ἀλήθεια.

Οἱ ἴδιες ἀποστομωτικὲς ἀπαντήσεις θὰ ἀκολουθήσουν καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους πειρασμοὺς. Ὑστερα ἀπὸ τὸν πειρασμὸ τῆς τροφῆς, τῆς ἀφθονίας, τοῦ προβάλλει τὸν πειρασμὸ τῆς εὐκολῆς ἐπιτυχίας, τῆς φιλοδοξίας, τοῦ ἐντυπωσιασμοῦ. Ἡ γοητεία, ὁ θαυμασμός, ἡ δημοσιότητα ποὺ προξενεῖ τὸ παράδοξο καὶ ἀσυνήθιστο θαῦμα: **«Βάλε σεαυτὸν κάτω...»** Ρίξε τὸν ἑαυτό σου κάτω καὶ θὰ σωθεῖς. Βάλε τὸν ἑαυτό σου σὲ πειρασμὸ, σὲ κίνδυνο, σὲ χωρὶς λόγο περιπέτεια καὶ μὴ φοβᾶσαι. Θὰ ἐπέμβει θαυματουργικὰ ὁ Θεὸς καὶ θὰ σὲ σώσει. Καὶ καταλήγει μὲ τὸν τρίτο πειρασμὸ τῆς εἰδωλολατρίας καὶ τῆς δύναμης: Θὰ σοῦ δώσω ὅλη τὴ δόξα καὶ τὴν ἰσχύ, ἂν πέσεις νὰ μὲ προσκυνήσεις. Σὲ ὅλες αὐτὲς τὶς προκλήσεις καὶ προσκλήσεις τοῦ Σατανᾶ ἀτάλαντευτη ἢ στάσις τοῦ Κυρίου δίνει καὶ σὲ μᾶς τὸ μέτρο καὶ τὴ μέθοδο ἀντίστασις στὸν Σατανᾶ. Ὁχι ὑποχωρήσεις καὶ παραχωρήσεις. Ἀντίστασις καὶ μόνο ἀντίστασις. **«Ἀντίστητε τῷ διαβόλῳ καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν»** (Ἰακ. δ' 7), εἶναι τὸ μυστικὸ τῆς ἐπιτυχίας καὶ τῆς νίκης.

«Προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς· ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖτω μοι. Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, οὗτος σώσει αὐτήν. Τί γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπον ἂν κερδίσῃ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος

ΚΥΡΙΑΚΗ 7 ΑΠΡΙΛΙΟΥ
Γ' ΝΗΣΤΕΙΩΝ (ΣΤΑΥΡΟΠΡΟΣΚΥΝΗΣΕΩΣ)
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Μάρκ. ν' 34-θ' 1
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Ἐβρ. δ' 14-ε' 6

ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; Ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνηθῇ με καὶ τοὺς ἐμούς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνηθήσεται αὐτὸν ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσὶ τινες τῶν ὧδε ἐστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει».

ΝΑ ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΟΥΜΕ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟ

«Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖτω μοι».

Φθάσαμε μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ στὸ μέσο τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. Γιὰ νὰ ἐνισχυθοῦμε στὸν «**καλὸν ἀγῶνα**», ἡ Ἐκκλησία μας, μᾶς προσφέρει τὸν τίμιον Σταυρὸ τοῦ Κυρίου μας νὰ τὸν προσκυνήσουμε. Ἐτσι παίρνουμε χάριν καὶ δύναμη, αἰσιοδοξία καὶ θεία ἔμπνευση, γιὰ νὰ βαδίσουμε σταθερὰ στὰ ἴχνη τοῦ Κυρίου μας, ὡς πιστοὶ ἀκόλουθοι καὶ ἀφοσιωμένοι μαθητές Του.

A. ΟΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ

Ὁ ἀρχηγὸς τῆς πίστεώς μας μᾶς θέτει τρεῖς ὅρους ὡς προϋποθέσεις γιὰ νὰ τὸν ἀκολουθήσουμε. Περιέχονται στὸ εὐαγγελικὸ ἀνάγνωσμα. Ἡ ἀπάρνηση τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἑαυτοῦ μας. Δηλαδὴ νὰ κόψουμε κάθε σχέση μὲ τὸν παλαιὸ ἀνθρώπο καὶ τὸ ἁμαρτωλὸ παρελθόν μας. Νὰ σταυρώσουμε μὲ τὴν χάριν τοῦ Ἐσταυρωμένου τὸν σαρκικὸ ἑαυτὸ μας. Νὰ νεκρώσουμε τὰ πάθη καὶ τὶς κακὲς ἐπιθυμίες, γιὰ νὰ ζήσουμε μιὰ καινούργια ζωὴ, μὲ ἀγνότητα, εὐκρίνεια, χαρὰ, εἰρήνη καὶ ἀγάπη Χριστοῦ.

Ἀλλὰ στὴν πορεία μας αὐτὴ θὰ ἔχουμε καὶ δοκιμασίες. Γι' αὐτὸ χρειάζεται νὰ σηκώσουμε τὸν σταυρὸ μας. Εἶναι σταυρὸς θλίψεων, ἀσθενειῶν, ἀτυχημάτων καὶ διάφορων ἀντιξοοτήτων ποὺ θὰ συναντήσουμε σ' αὐτὴν τὴν πρόσκαιρη ζωὴ. Ἀκόμη ἡ τήρηση τῶν ἁγίων ἐντολῶν τοῦ Κυρίου μας, μέσα σ' ἓνα κόσμο ἀλλοπρόσβατο, εἶναι προσπάθεια ἥρωικὴ καὶ ζωὴ σταυρικὴ. Χωρὶς λοιπὸν δισταγμοὺς, ὅπως οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι, ἃς ξεπεράσουμε τὸν κοῖτ ἑαυτοῦ μας καὶ τὶς ἁμαρτωλὲς ἀπολαύσεις τοῦ κόσμου. Ὅλα αὐτὰ τὰ θεωροῦσε «**σκύβαλα**», δηλαδὴ σκουπίδια, ὁ ἀπόστολος Παῦλος, μπροστὰ στὸν Χριστό.

Δὲν εἶναι σωστὸ γιὰ ἓνα συνειδητὸ Χριστιανὸ νὰ δίνει ὑπερβολικὴ ἀξία στὰ ἀγαθὰ τῆς ἐπίγειας ζωῆς του. Ὅλα αὐτὰ εἶναι πολὺ σχετικὰ μπροστὰ στὰ πνευματικὰ καὶ οὐράνια δῶρα. Ὅπως εἶπε ὁ Κύριός μας, σὲ τί θὰ ὠφεληθεῖ ὁ ἀνθρώπος ἂν κερδίσει ὅλο τὸν ὑλικὸ κόσμο καὶ χάσει τὴν ἀθάνατη ψυχὴ του; Ἡ τί θὰ δώσει ὁ ἀνθρώπος σὰν ἀντάλλαγμα, γιὰ νὰ ἐξαγοράσει τὴν ψυχὴ του ἀπὸ τὸν Ἄδην, ἀφοῦ οὔτε ὁ κόσμος ὅλος δὲν μπορεῖ νὰ ἀντισταθμίσει τὴν ἀξία τῆς ψυχῆς; Εἶναι λοιπὸν πνευματικὸ συμφέρον του νὰ κάνει καὶ μεγάλες θυσίες ποὺ ζητεῖ ὁ Θεὸς γιὰ νὰ σώσει τὴν ψυχὴ του. Ἄν ὅμως ἀρνηθεῖ νὰ θυσιάσει πρόσκαιρες ἁμαρτωλὲς ἀπολαύσεις, τότε θὰ χάσει καὶ τὴν ψυχὴ του καὶ τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, τὴν αἰώνια εὐτυχία

τοῦ παραδείσου.

Στὴ συνέχεια ὁ Χριστὸς πρόσθεσε καὶ κάτι ἀκόμη πολὺ σημαντικό. Ἐκεῖνος ὁ ἀνθρώπος ποὺ γιὰ λόγους ἀνθρωπαρεσκείας καὶ δειλίας θὰ ἀρνηθεῖ ἐμένα τὸν Κύριό του καὶ τὰ λόγια μου στὴ γενεὰ αὐτὴ τὴν ἀποστατημένῃ καὶ ἁμαρτωλῇ, τότε καὶ ἐγὼ θὰ τὸν ἀποκηρύξω, ὅταν ὡς δίκαιος Κριτὴς θὰ ἔρθω κατὰ τὴ δευτέρα ἔνδοξη παρουσία μου.

Χρειάζεται λοιπὸν γενναία ἀπόφαση νὰ ἀρνηθεῖ κανεὶς τὸν ἑαυτό του μὲ τὶς ἀδυναμίες, τὴ δειλία, τὴν ἀναποφασιστικότητα καὶ τὰ πάθη του, νὰ σηκώσει τὸν σταυρὸ τῶν ταλαιπωριῶν καὶ νὰ τὸν ἀκολουθήσει πιστά, ὅτιδήποτε κι ἂν τοῦ κοστῆσει. Ἐτσι ἔκαναν τὰ ἑκατομμύρια τῶν ἁγίων καὶ τῶν μαρτύρων σ' ὅλους τοὺς αἰῶνες. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῶν Ἀποστόλων μέχρι σήμερα, θυσίασαν τὰ πάντα καὶ τὴ ζωὴ τους ξεπερνώντας ὅλα τὰ ἐμπόδια, γιὰ νὰ εὐαρεστήσουν στὸν Χριστό.

B. ΥΠΕΡΝΙΚΗΣΗ ΤΩΝ ΕΜΠΟΔΙΩΝ

Ἐπὶ τὸν ὅμοιο πολλὰ ἐμπόδια γιὰ νὰ ἀκολουθήσουμε μὲ ἀνταπάρνηση τὸν Κύριό μας. Καὶ πρῶτα—πρῶτα ἡ ἀναβολή. Ὅταν ὁ Χριστὸς κάλεσε τοὺς ψαράδες τῆς Γαλιλαίας νὰ τὸν ἀκολουθήσουν, θὰ μπορούσαν νὰ τοῦ ποῦν: «Μᾶς συγκινεῖ Κύριε ἡ πρόσκλησή σου, ἀλλὰ δώσε μας κάποια προθεσμία». Ὅμως ἐκεῖνοι ποὺ ἔγιναν κατόπιν Ἀπόστολοι «**εὐθὺς ἀφέντες ἅπαντα ἠκολούθησαν αὐτῷ**». Ἰσως μερικὸ ἀπὸ μᾶς θὰ λέγαμε: Τώρα δὲν μπορούμε. Θέλουμε νὰ τὸ σκεφθοῦμε. Νὰ τακτοποιήσουμε μερικὲς ἐκκρεμότητες. Γι' αὐτὸ, περίμενέ μας Κύριε... Ἀργότερα θὰ δοῦμε... Ἀλλὰ κανεὶς δὲν ἔφερε τέτοιες δικαιολογίες. Ἦταν τόσο μεγάλη καὶ συγκινητικὴ ἡ ἀνταπόκρισή τους.

Πότε ἀλήθεια ὁ ἀνθρώπος δὲν ἔχει ἐκκρεμότητες στὴ ζωὴ του; Κάποτε θὰ μᾶς καλέσει ἓνας ἄλλος, ποὺ χωρὶς ἀντίρρηση θὰ τὸν ἀκολουθήσουμε ὑποχρεωτικά. Εἶναι ὁ θάνατος. Τότε δὲν θὰ ἔχουμε ἐκκρεμότητες; Ποιὸς θὰ τὶς τακτοποιήσει;

Ἐνα ἄλλο μεγάλο ἐμπόδιο εἶναι ἡ προσκόλλησις. Ἡ παθολογικὴ προσκόλλησις σὲ πρόσωπα ἢ σὲ πράγματα. Θὰ μπορούσαν οἱ Ἀπόστολοι μὲ εὐγένεια νὰ ποῦν στὸν Κύριο: «Ἄφρασε μας, Κύριε, νὰ πᾶμε νὰ ἀποχαιρετήσουμε τοὺς δικούς μας». Δὲν εἶπαν κάτι τέτοιο. Γιατὶ ἂν πῆγαιναν ἴσως δὲν θὰ γύριζαν ποτέ.

Ἐμεῖς τί κάνουμε; Ξεπερνῶμε τὰ ἐμπόδια καὶ ἀκολουθοῦμε πιστὰ τὸν Κύριό μας;

«Ἀποκριθεὶς εἰς ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπε· διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον.

Καὶ ὅπου ἂν αὐτὸν καταλάβῃ, ρήσσει αὐτόν, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ, καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει· ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρὸς με. Καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν. Καὶ ἰδὼν αὐτὸν εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων. Καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ· πόσος χρόνος ἐστὶν ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; Ὁ δὲ εἶπε· παιδιόθεν. Καὶ πολλάκις αὐτὸν καὶ εἰς πῦρ ἔβαλε καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ'εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ τὸ εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. Καὶ εὐθέως κράζας ὁ πατὴρ τοῦ παιδιοῦ μετὰ δακρῶν ἔλε-

ΚΥΡΙΑΚΗ 14 ΑΠΡΙΛΙΟΥ
Δ΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΛΙΜΑΚΟΣ)
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Μάρκ. θ΄ 17-31
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Έβρ. στ΄ 13-20

γε· πιστεῦω, κύριε· βοήθει μου τῇ ἄπιστίᾳ. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ λέγων

αὐτῷ· τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφόν, ἐγὼ σοι ἐπιτάσσω, ἐξελθε ἐξ αὐτοῦ καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. Καὶ κράζαν καὶ πολλὰ σπαράζαν αὐτόν ἐξῆλθε, καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρός, ὥστε πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας αὐτόν τῆς χειρὸς ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη. Καὶ εἰσελθόντα αὐτόν εἰς οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτόν κατ' ἰδίαν, ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελεῖν εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ. Καὶ ἐκέθην ἐξελθόντες παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οὐκ ἠθελεν ἵνα τις γινῶ· ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ ἀποκτανθεὶς τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται».

ΤΟ ΑΝΤΙΔΟΤΟ ΣΤΗ ΔΑΙΜΟΝΙΚΗ ΔΥΝΑΜΗ

«Τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελεῖν εἰμὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ».

Αὐτὰ τὰ λόγια εἶπε ὁ Κύριός μας, ὅταν τὸν ρώτησαν οἱ μαθητὲς του «γιατί ἐμεῖς δὲν μπορέσαμε νὰ διώξουμε τὸ ἀκάθαρτο πνεῦμα». Κατεβαίνοντας ὁ Χριστὸς ἀπὸ τὸ Θαβῶρ βρῆκε μιὰ σκηνὴ θλιβερὴ. Ἐνα ἀπελπισμένο πατέρα. Ἐνα ἄρρωστο καὶ δαιμονισμένο παιδί. Καὶ τοὺς μαθητὲς του ἀνήμερους νὰ βγάλουν τὸ δαιμόνιο γιὰ νὰ θεραπευθεῖ τὸ δυστυχισμένο παλικάρι. Ἐπειδὴ ὁ Ἰησοῦς εἶδε νὰ συγκεντρώνεται πολὺς λαός, ὅπως ἀναφέρει ὁ εὐαγγελιστὴς Μάρκος, «ἐπέπληξε τὸ ἀκάθαρτο πνεῦμα καὶ τοῦ εἶπε: Τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλο καὶ κωφόν, ἐγὼ σὲ διατάσσω, ἔβγα ἀπ' αὐτὸ τὸ παιδί καὶ ποτὲ πιά νὰ μὴ ξαναμπεῖς μέσα του». Καὶ τότε συνέβη τὸ μεγάλο θαῦμα. Τὸ πονηρὸ πνεῦμα, ἀφοῦ ἔκραξε καὶ συγκλόνησε τὸ παιδί, βγήκε. Καὶ ὁ Κύριος εἶπε κατόπιν ἰδιαιτέρως στοὺς μαθητὲς του: «Αὐτὸ τὸ γένος τῶν δαιμονίων, μὲ τίποτε ἄλλο δὲν διώχνεται, παρὰ μόνον τὴν προσευχὴ καὶ νηστεία».

A. Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΩΝ ΔΑΙΜΟΝΩΝ

Μελετώντας τὴ σημερινὴ εὐαγγελικὴ περικοπὴ διαπιστώνουμε ὅτι ὁ Διάβολος εἶναι μισόκαλος καὶ μισάνθρωπος. Ἐχει, ὡς πονηρὸ πνεῦμα, δύναμη μεγάλη. Καὶ τὴ δύναμη αὐτὴ χρησιμοποιεῖ πάντοτε γιὰ τὸ κακόν. Γιὰ νὰ γνωρίσεις τὴν κακία του καλύτερα, γράφει ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος, σκέψου τὰ κοπάδια τοῦ Ἰώβ. Μέσα σὲ λίγες στιγμὲς τὰ κατέστρεψε ὅλα. Ἐχασε καὶ τὰ δέκα παιδιά του. Τὸ χτύπημα ποὺ κατάφερε στὸ κορμί του, μὲ τὴν ἀρρώστια τῆς λέπρας. Μπορεῖς νὰ καταλάβεις, μὲ τὸ παράδειγμα αὐτὸ τὴν σκληρότητα, τὴν ἀπανθρωπιὰ καὶ τὸ ἀλύπητο τῶν δαιμονίων. Ἀλλὰ προκειμένου νὰ κάνουν κακὸ στοὺς ἀνθρώπους, «ὁ Θεὸς τοὺς συγκρατεῖ καὶ τοὺς ἐμποδίζει. Δὲν τοὺς ἀφήνει νὰ χρησιμοποιήσουν ὀλόκληρη τὴν δύναμή τους. Ἐπιτρέπει ὁμως νὰ πειράξουν τὸν ἄνθρωπο τόσο, ὅσο χρειάζεται νὰ σωφρονισθεῖ καὶ ἡ δαιμονικὴ κακία νὰ φανερωθεῖ».

Ὁ Διάβολος βέβαια πάντα ἐπιχειρεῖ νὰ σεῖει, ἀλλὰ δὲν μπορεῖ νὰ ἐκριζώνει. Ὅπως ἔγινε καὶ στὴν περίπτωσή τοῦ Ἰώβ: «Παρεδόθη μὲν εἰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησε νὰ ἐγγίση τὴν ψυχὴν του, διότι τὸν ἐρύλλατε ὁ

Θεός», ὅπως σχολιάζει ὁ ἅγιος Ἐφραίμ ὁ Σύρος. Ἐτσι ὅχι ὅσο θέλει ὁ Διάβολος πειράζει τὸν ἄνθρωπο, ἀλλὰ ὅσο ἐπιτρέπεται σ' αὐτόν ἀπὸ τὸν Θεόν. Καὶ ὅπωςδήποτε ὅχι πᾶνω ἀπὸ τὴν δύναμει μας.

Ἐτσι στὸν Ἰώβ, ἔλαμψε ἡ ἀρετὴ τῆς ὑπομονῆς του, μὲ τὴν δοκιμασίαν ποὺ πέρασε. Καὶ ὁ Θεὸς τοῦ ἔδωσε στὴ συνέχεια περισσότερα ἀγαθὰ καὶ τὴν υγείαν του καὶ ἄλλα δέκα παιδιά. Σχετικὰ μὲ τὸ θέμα αὐτὸ γράφει καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος στοὺς Κορινθίους (Α΄ Κορ. ι΄ 13): «Ἐὰν στὸ μέλλον παρουσιασθοῦν μεγάλοι πειρασμοί, μὴ λησμονεῖτε, ὅτι εἶναι ἀξίопιστος ὁ Θεός, ὁ ὁποῖος δὲν θὰ σᾶς ἀφήσει νὰ πειρασθεῖτε παραπάνω ἀπὸ τὴν δύναμή σας. Νὰ γνωρίζετε ὅτι μαζὶ μὲ τοὺς πειρασμοὺς θὰ ἀνοίξει καὶ διέξοδο, ὥστε νὰ βγεῖτε ἀπὸ τὸν πειρασμὸ καὶ θὰ σᾶς δώσει τὴν δύναμιν νὰ τὸν ὑπομείνετε».

B. ΜΕ ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΚΑΙ ΝΗΣΤΕΙΑ

Ὁ ἄνθρωπος χωρὶς τὴν προστατευτικὴν χάριν τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἀδύναμος νὰ ἀντιμετωπίσει καὶ νὰ νικήσει τοὺς πειρασμοὺς τοῦ διαβόλου. Αὐτὸ βλέπουμε καὶ στὴν περίπτωσή τοῦ δαιμονισμένου παιδιοῦ. Ἀσφαλῶς ὁ πατέρας του εἶχε καταφύγει στοὺς γιατροὺς τῆς ἐποχῆς του. Μὰ κανεὶς γιατρὸς οὔτε κανένα φάρμακο δὲν μπόρεσε νὰ θεραπεύσει τὸ παιδί. Οὔτε οἱ μαθητὲς μπόρεσαν νὰ βγάλουν τὸ δαιμόνιο. Γιὰ αὐτὸ τὸ δαιμόνιο ποὺ τυραννοῦσε τὸν δυστυχισμένο νέο ἀνῆκε σὲ εἰδικὸ γένος, ὅπως πληροφόρησε ὁ Κύριος τοὺς μαθητὲς του. Γιὰ τὴν ἀπομάκρυσή του λοιπόν, χρειαζόταν ὑπερφυσικὴ δύναμη. Καὶ αὐτὴ τὴ θεϊκὴ δύναμη καὶ τὴν χάριν τοῦ Χριστοῦ, τὴν ἀποκτᾷ ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴν προσευχὴ καὶ τὴ νηστεία. Εἶναι τὰ ἀποτελεσματικὰ μέσα, ποὺ ἐλκύουν τὴν παντοδύναμη χάριν τοῦ Κυρίου μας, καὶ ἀπομακρύνουν κάθε σατανικὴ ἐνέργεια. «Ἡ νηστεία καὶ ἡ προσευχὴ εἶναι μία φλόγα ποὺ καίει ὅ,τι ὑπάρχει δαιμονικὸ καὶ δὲν ἀφήνει νὰ πλησιάσει τὸν ἄνθρωπο κανένα πάθος διαβολικόν», γράφει χαρακτηριστικὰ ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος (18΄ λόγος).

ΔΙΑΛΟΓΟΣ με τούς ἀναγνώστες μας

Ὁ «υἱὸς τῆς ἀπωλείας»

«Τὶς μέρες τῆς Μ. Ἑβδομάδας στάθηκαν φέτος στὴ μορφή τοῦ Ἰούδα. Ἐνῶσα ἀγανάκτηση καὶ ἀποστροφή γιὰ τὴν προδοσία του, ἀλλὰ καὶ λύπη γιὰ τὸ φορικτὸ τέλος του. Τὸ ἐρώτημα εἶναι, ἂν τελικὰ ὁ Ἰούδας, μετανόησε καὶ σώθηκε. Τὸ Εὐαγγέλιο γράφει, πῶς ὅταν εἶδε, πῶς ὁ Ἰησοῦς καταδικάστηκε, μεταμελήθηκε, γύρισε πίσω τὰ χρήματα καὶ ὁμολόγησε τὴν ἁμαρτία του. «Ἡμαρτον» εἶπε. «Παρέδωσα αἷμα ἀθῶο». Γιατί, λοιπόν, νὰ μὴ σώθηκε καὶ ὁ τραγικὸς αὐτὸς μαθητής;»

Μορφή αἰνιγματικὴ καὶ μυστηριώδης ὁ Ἰούδας. Δύσκολο νὰ εἰσχωρήσουμε καὶ νὰ ἐρμηνεύσουμε τὰ βάθη τῆς σκοτεινῆς ψυχῆς του. Στεγανὲς οἱ πτυχὲς τῆς καρδιάς του. Λαβύρινθος ἀνεξερεύνητος, ποὺ δὲν ἀφήνει οὔτε καὶ αὐτὲς τὶς φωτεινὲς καὶ διεισδυτικὲς ἀκτίνες τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ νὰ φθάσουν ἐκεῖ μέσα. Κάθε κίνησή του καὶ ἓνα ἐρωτηματικό. Κάθε λόγος του καὶ ἓνα αἶνιγμα. Κάθε πράξη του καὶ μιὰ ὑστεροβουλία. Ἄλλα λέει καὶ ἄλλα ἐννοεῖ. Στὰ χεῖλη τὸ προσποιητὸ ἐνδιαφέρον, στὴν καρδιά ἡ κρυψίνοια καὶ ἡ ὑστεροβουλία. Γιὰ τοὺς φτωχοὺς κόπτεται καὶ τὸν ἑαυτὸ του σκέπτεται. Μιὰ ζωὴ γριφώδης, ποὺ δὲν πορεύεται στὸ φῶς, ἀλλὰ σαλεύει στὸ σκοτάδι.

Μερικοὶ συγκρίνουν τὴν ἄρνηση τοῦ Πέτρου μετὰ τὴν προδοσία τοῦ Ἰούδα. Καμιὰ σύγκριση. Ἡ ἄρνηση τοῦ Πέτρου ἦταν ἓνα ἐπεισόδιο ξαφνικό, τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ αἰφνιδιασμοῦ. Τοῦ Ἰούδα ἡ κατάληξη μιᾶς μακρινῆς καὶ μεγάλης προπαρασκευῆς. Τοῦ Πέτρου ἦταν κάτι αὐθόρμητο, στιγμιαῖο. Τοῦ Ἰούδα προμελετημένο. Τὸ κακὸ εἶχε ἀρχίσει πολὺ πρὶν μπροστὰ καὶ εἶχε ἄλλοῦ τὶς ρίζες του. Ὁ Ἰούδας δὲν εἶχε κανένα ψυχικὸ σύνδεσμο μετὰ τὸν Σωτῆρα Χριστό. Ξένο σῶμα στὸν κύκλο τῶν δώδεκα. «Σχήματι ἦταν μαθητής, πράγματι δὲ φονευτής, τοῖς Ἰουδαίοις μὲν συναγαλλόμενος, τοῖς δὲ Ἀποστόλοις συναυλιζόμενος». Ζούσε τυπικὰ κοντὰ στὸν θεῖο Διδάσκαλο καὶ οὐσιαστικὰ στὴ συνωμοτικὴ ὁμάδα τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων. Ἔτσι ἡ προδοσία ἦταν ἡ κατάληξη τῆς προδοτικῆς πορείας του.

Καὶ τὸ ἐρώτημα. Μετανόησε ὁ Ἰούδας; Καθόλου. Ὁ Ἰούδας, ὅπως σημειώνει ὁ ἱερὸς Εὐαγγελιστής, «μεταμελήθη». Ἄλλο μεταμέλεια καὶ ἄλλο μετάνοια. Ὁ Ἰούδας αἰσθάνθηκε ἀπλῶς τύψεις συνειδήσεως. Ἡ μεταμέλειά του ἦταν τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ φόβου, τῆς ἀγωνίας, τοῦ πανικοῦ ποὺ τὸν κατέλαβε. Τὰ γεγονότα ποὺ ἀκολούθησαν τὸν τρόμαξαν. «Ἡ μεταμέλειά του ὑπῆρξεν ὁμοία πρὸς τὴν τοῦ Σαοὺλ καὶ πολλῶν ἄλλων, μεταμέλεια δι' ἀδικίαν ἐν ὄψει τῶν ἀμέσων αὐτῆς συνεπειῶν, οὐχὶ ὅμως καὶ

μῖσος τῆς ἁμαρτίας καθ' ἑαυτήν, ὅπερ φέρει ἡ ἀληθὴς μετάνοια» σημειώνει ἓνας ἐρμηνευτής.

Δὲν ἀνησυχεῖ ὁ Ἰούδας γιὰ τὸν προδομένο Θεο-ἄνθρωπο. Ἀνησυχεῖ γιὰ τὸν προδότη. Δὲν λυπᾶται γιὰ τὸν θεῖο Διδάσκαλο. Λυπᾶται γιὰ τὸν ἑαυτὸ του. Τὴν κατάρα, ποὺ θὰ ξεσπάσει ἐπάνω του γιὰ τὸ ἀθῶο αἷμα, σκέπτεται. Τὰ χρήματα τῆς προδοσίας τώρα τὰ φοβᾶται. Θέλει νὰ ἀπαλλαγεῖ ἀπὸ αὐτά. Ὅχι γιατί δὲν τὰ ποθεῖ, ἀλλὰ γιατί τὰ τρέμει. Εἶναι «τιμὴ αἵματος» καὶ τὸ αἷμα, ἔστω καὶ ἂν τὸ χύνει μετὰ εὐκολία, ὕστερα τὸ φοβᾶται καὶ ὁ κακοῦργος. Τὸ αἷμα φωνάζει καὶ ὁ Ἰούδας δὲν ἀντέχει τὴν τρομερὴ φωνή του. Πανικόβλητος πετάει τὰ ἀργύρια στὸν ναό, γιὰ νὰ ἀπαλλαγεῖ ἀπὸ αὐτά.

Καὶ ἡ τραγικὴ συνέχεια: «Ἀνεχώρησε, καὶ ἀπελθὼν ἀπήγατο» (Ματθ. κζ' 5). Ἀναχώρησε ὄχι γιὰ νὰ καταφύγει στὸν Κύριο, ἔστω καὶ τὴν τελευταία ὥρα, ἀλλὰ γιὰ νὰ καταλήξει στὴν κρεμάλα. Προτιμᾶει ἀπὸ τὴ σωτηρία τοῦ Σταυροῦ, τὴν ἀγχόνη τῆς αἰώνιας καταδίκης. Δὲν τολμᾶει νὰ ἀντικρύσει τὸ βλέμμα τῆς θεϊκῆς ἀγάπης, ποὺ ἀτενίζει γεμάτο συμπάθεια ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ Σταυροῦ, καὶ ἀντικρύζει τὸ τρομερὸ χάος τῆς ἀβύσσου. Ἀπελπισμένος κλείνεται στὸν ἑαυτὸ του, γιὰ νὰ φυλακισθεῖ γιὰ πάντα στὴ διπλὴ κόλαση τῆς ἐγωπάθειας καὶ τῆς αἰώνιας κόλασης.

Ὅπως σημειώνει καὶ ὁ Ζιγαβνός: «Κατάλαβε τὸ κακὸ ποὺ ἔκανε καὶ μετάνιωσε καὶ τὸ ὁμολόγησε. Δὲν ζήτησε ὅμως συγγνώμη ἀπὸ τὸν μόνον, ποὺ μπορούσε νὰ τοῦ τὴν δώσει. Ἐπρεπε νὰ καταφύγει στὸν ἀνεξίκακο Κύριο. Δὲν τὸ ἔκανε. Κατέφυγε στὸν θάνατο, γιὰ νὰ ἀπαλλαγεῖ, ὅσο τὸ δυνατὸ συντομότερα, ἀπὸ τὴν ἀξιοκατάκριτη καὶ ὀδυνηρὴ ζωὴ του».

Νὰ γιατί, ὅπως εἶπαμε, ἡ μεταμέλειά του δὲν ἦταν μετάνοια ἀληθινή. Ἦταν ψεύτικη. Ἡ λύπη του ἀρρωστημένη. Δὲν ἦταν «ἡ κατὰ Θεὸν λύπη», ποὺ «μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον κατεργάζεται». Ἦταν δυστυχῶς «ἡ τοῦ κόσμου λύπη ποὺ θάνατον κατεργάζεται» (Β' Κορινθ. ζ' 10). Καὶ στὴν περίπτωσή του κατεργάσθηκε θάνατο διπλό, σωματικὸ καὶ ψυχικὸ. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος τὸν χαρακτήρισε «υἱὸν τῆς ἀπωλείας» (Ἰωάν. ιζ' 12). Ὁ Ἰούδας εἶχε ἐγκαταλείψει πεισματικὰ καὶ οἰκειοθελῶς τὸν θεῖο Διδάσκαλο καὶ τὴ σωτηρία του καὶ εἶχε παραδώσει ὀλοκληρωτικὰ τὸν ἑαυτὸ του στὴν καθοδήγηση καὶ κυριαρχία τοῦ Σατανᾶ. Εἶχε ἐπιδιώξει τὴν πλήρη ἔκπτωση καὶ ἀλλοτρίωση ἀπὸ τὸν Θεό. Ὁ ἴδιος εἶχε καταστήσει ἀδύνατη τὴν μετάνοια καὶ σωτηρία του. Φοβερό.

ΖΟΥΓΚΛΟΠΟΙΟΥΝ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Αποκρουστικό τὸ περιστατικό. Καὶ ὄχι δυστυχῶς σπάνιο στὶς μέρες μας. Πολλαπλασιάστηκαν τὸν τελευταῖο καιρὸ τὰ κρούσματα τῆς χτυπητῆς ἀδιαφορίας στὸ δράμα τοῦ πλησίον μας. Ὁ διπλανός μας νὰ κινδυνεύει, νὰ ὑποφέρει, ἢ κατὰστασὶ του νὰ ξεπερνᾷ τὰ ὄρια τοῦ τραγικοῦ καὶ ἔμεῖς νὰ περνᾶμε δίπλα του ἀδιάφοροι, τραγουδώντας ἀνέμελα τὸ τραγούδι τῆς ἐγωπάθειάς μας.

Νέα κοπέλα ἦταν, 21 ἐτῶν. Τὴ μητέρα της ποὺ ἦταν ἄρρωστη στὸ νοσοκομεῖο πήγαινε νὰ ἐπισκεφθεῖ. Ἐρὸ καθῆκον ἤθελε νὰ ἐκτελέσει. Μιὰ ὥρα νωρίτερα βιαζόταν νὰ φτάσει στὸν προορισμὸ της. Καὶ ξαφνικά, ὅπως μᾶς περιγράφει ἡ ἴδια τὴν περίπτωσή της, συνάντησε, στὸ πιὸ πολυσύχναστο κέντρο τῆς Ἀθήνας, τὴ βαναυσότητα μαζὶ καὶ τὴν ἀδιαφορία ποὺ τὴν κάνει ἀκόμα πιὸ βάνουση καὶ ἀποκρουστική:

«Σούρουπο. Περίμενα τὸ λεωφορεῖο γιὰ νὰ πάω στὸν “Ερυθρὸ Σταυρὸ” νὰ δῶ τὴ μάνα μου ποὺ εἶχε κάνει ἐγχείρηση. Μαζὶ μὲ μένα ἦταν κι ἄλλοι στὴ στάση. Ξαφνικὰ νιώθω ἕνα χέρι νὰ τυλίγεται στὸ λαιμὸ μου. Τρελάθηκα. Κάποιος ἦταν πίσω μου ποὺ μὲ εἶχε ἀρπάζει ἀπὸ τὸ λαιμὸ καὶ μὲ ἔσφιγγε. Φώναξα “βοήθεια” καὶ οἱ ἄλλοι, ποὺ περίμεναν στὴ στάση, τὸ ἔβαλαν στὰ πόδια. Ὁ ἄγνωστος μὲ ἔσπρωξε κάτω στὴν ἀσφαλτο καὶ ἄρχισε νὰ μὲ χαρακώνει μὲ ἕνα σουγιά. Μὲ χτυποῦσε μὲ τέτοια μανία, ποὺ μᾶλλον δὲν θὰ ἔκοβε καλὰ ὁ σουγιάς του, γιὰ νὰ ζῶ ἀκόμα. Τελικὰ μὲ ἔσωσαν οἱ ἀστυνομικοί, ποὺ εὐτυχῶς δὲν ἄργησαν νὰ ἔλθουν...».

«Φώναξα “βοήθεια” καὶ οἱ ἄλλοι ποὺ περίμεναν στὴ στάση τὸ ἔβαλαν στὰ πόδια!» Ἀσφαλῶς μιὰ τέτοια στάση, ἐκ πρώτης ὄψεως, μᾶς προκαλεῖ ἀγανάκτηση καὶ ἀποστροφή. Γιατί ὅμως νὰ μᾶς παραξενεύει; Δὲν εἶναι σύμφωνη μὲ τὴν ὑλιστικὴ καὶ φιλοτομαριστικὴ νοοτροπία τῆς ἐποχῆς μας; Αὐτὸ δὲν προπαγανδίζει, σχεδὸν στὸ σύνολό του, τύπος καὶ ραδιοτηλεοπτικὰ μέσα; Αὐτὸ δὲν διακηρύττουν χρεοκοπημένες ἀθεϊστικὲς θεωρίες, ποὺ μὲ τὸ παραπλανητικὸ κάλυμμα τῆς ἐπιστημονικοφανείας, θέλουν δῆθεν νὰ ἐρμηνεύσουν τὰ σύγχρονα κοινωνικὰ φαινόμενα; Δὲν ἔφθασαν στὸ σημεῖο -στὸ κατάντημα ἔπρεπε νὰ ποῦμε- νὰ μᾶς λένε, οὔτε λίγο οὔτε πολὺ, πὼς «*ἡ θυσία εἶναι σύμπλεγμα*» καὶ «*τὸ νὰ θυσιάζεις τὸν ἑαυτό σου γιὰ χάρη τῶν ἄλλων δὲν εἶναι φυσιολογικό*»; Καὶ μόνον αὐτά; Κρίνοντας ἀπὸ τὴν πνευματικὴ τους μικρότητα τόλμησαν νὰ διακηρύξουν, ὅτι: «*Εκεῖνοι ποὺ θυσιάζονται γιὰ τοὺς ἄλλους, ἔχουν ὅπωςδήποτε ἕνα ψυχολογικὸ πρόβλημα*»!

Δὲν λένε τουλάχιστον ὅλοι αὐτοί, ὅτι ἡ θυσία καὶ ἡ αὐταπάρνηση, τὸ μεγαλεῖο τῆς ἀνιδιοτελοῦς προσφορᾶς καὶ τῆς ἀνυστερόβουλης ἀγάπης, δὲν

εἶναι στὰ μέτρα μας. Ξεπερνᾷ τὸν ἐγωκεντρισμὸ καὶ τὴν ἐγωπάθειά μας. Δὲν εἴμαστε διατεθειμένοι νὰ θυσιάσουμε τὴν ἡσυχία καὶ τὴν καλοπέρασή μας. Δὲν θὰ διακινδυνεύσουμε ἔμεῖς τὴ γαλήνη μας. Αὐτὰ εἶναι γιὰ τοὺς ἀπροσγείωτους ἰδεολόγους. Δὲν θὰ βγάλουμε ἔμεῖς τὸ φίδι ἀπὸ τὴν τρύπα καὶ τὰ κάστανα ἀπὸ τὴν φωτιά.

Ἄν σταμάταγαν ὡς ἐδῶ δὲν θὰ εἶχε νὰ πεῖ κανεὶς πολλὰ πράγματα. Τὸ πράγμα ὅμως γίνεται ἀληθινὴ πρόκληση, ὅταν ἡ ἀδυναμία καὶ ἡ ἔλλειψη γίνεται ἰδεολογία καὶ προβάλλεται σὰν κατάσταση κανονική. Ὅταν τὸ μεγαλεῖο τῆς ἀρετῆς μειώνεται, διαστρέφεται καὶ συκοφαντεῖται. Τότε ἡ ἀντιστροφή αὐτῆ τῶν ἀξιών, ἰσοδύναμη μὲ τὴν διαστροφή, ἀπεργάζεται τὴν ὑπονόμευση καὶ τὴν κατάρρευση τῆς κοινωνίας. Ὅταν ὁ ὕλισμος γίνεται φιλοσοφία καὶ ἡ φιλοσοφία προπαγανδίζει τὸν ὕλισμὸ, τί ἄλλο μπορούμε νὰ περιμένουμε; Τί ἄλλο ἀπὸ τὸ νὰ φωνάζει ὁ συνάνθρωπός μας «βοήθεια», καὶ ἔμεῖς νὰ τὸ βάζουμε στὰ πόδια! Ἀλλὰ μιὰ τέτοια ἄτακτη καὶ ἀνανδρὴ φυγὴ δὲν κάνει τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὸ νὰ ὑπογραμμίζει τὴ χρεοκοπία τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ του.

Ἐξακολουθεῖ, ἀλήθεια, νὰ εἶναι ἄνθρωπος, ἄνθρωπος σωστός καὶ ὄχι νούμερο ἀγέλης, ἐκεῖνος ποὺ τὸ βάζει στὰ πόδια μπροστὰ στὴ δοκιμασία τοῦ πλησίον, τοῦ ὁποιοῦδήποτε συνανθρώπου μας; Ὑπάρχει πιὸ ἀποκρουστικὸ κατασκευάσμα, ποὺ δὲν δικαιούται κἄν τὴν ὀνομασία ἄνθρωπος, ἀπὸ ἐκεῖνον ποὺ στέκεται ψυχρὸς καὶ ἀπαθής, ἀπέναντι στὸν δοκιμαζόμενον διπλανό μας; Χωρὶς τὸ ζωηρὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ἀγάπη δὲν ἔχουμε ἀνθρώπους, ἔχουμε προπλάσματα ἀνθρώπων, ἔχουμε μαζάνθρωπους, τοὺς κανίβαλους τῶν πόλεων, τὰ νεοπλάσματα τοῦ μηχανοκράτη καὶ τοῦ τεχνοκράτη.

Ἄν ὅμως ὁ ὕλισμος καὶ ὁ ἀθεϊσμός, ἀνεπαίσθητα ἀλλὰ σταθερά, διαμορφώνουν τὸν ἀποκρουστικὸ αὐτὸ τύπο ἀνθρώπου καὶ ζουγκλοποιοῦν τὶς κοινωνίες, ὁ Χριστιανισμὸς μορφώνει τὸν ἄνθρωπο τῆς ἀνιδιοτελοῦς ἀγάπης. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶναι ὁ καλὸς Σαμαρείτης ποὺ δὲν ἀντιπαρέχεται τὸν ἐμπεισόντα στοὺς ληστές. Σκύβει μὲ περισσὴ φροντίδα καὶ μὲ κίνδυνο ἀκόμα τῆς ζωῆς του, γιὰ νὰ περιποιηθεῖ τὰ τραύματα. Δὲν τὸ βάζει στὰ πόδια. Σύνθημά του δὲν ἔχει τὴ φυγὴ. Ἐχει τὸ **«ὡς ὠραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην, τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθὰ»!** (Ρωμ. ι' 15). Τρέχει ὅπου τὸν καλεῖ τὸ καθῆκον. Ὁ σταυρὸς τοῦ Κυρίου, τὸ αἰώνιο σύμβολο τῆς θυσίας, τῆς αὐταπαρνήσεως καὶ τῆς ἀγάπης, ἀποτελεῖ τὴν ἔμπνευση καὶ τὴ δύναμή του γιὰ ἀσύλληπτους ἥρωισμοὺς καὶ μεγαλόπνοα ἔργα.

«Ἦσαν ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔθαμβοῦντο, καὶ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο.

Καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῶ συμβαίνειν, ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ γραμματεῦσι, καὶ κατακρινούσιν αὐτὸν θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῶ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῶ καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. Καὶ προσπορεύονται αὐτῶ Ἰακώβος καὶ Ἰωάννης υἱοὶ Ζεβεδαίου λέγοντες· διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὁ ἐὰν αἰτήσωμεν ποιήσης ἡμῖν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· τί θέλετε ποιῆσαι με ὑμῖν; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῶ· δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· οὐκ οἶδατε τί

ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ Ε΄ ΝΗΣΤΕΙΟΝ (ΜΑΡΙΑΣ ΑΙΓΥΠΤΙΑΣ) ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Μάρκ. 1΄ 32-45 ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Ἐβρ. θ΄ 11-14

αἰτεῖσθε. Δύνασθε ποιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῶ· δυνάμεθα. Ὁ δὲ

Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· τὸ μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθίσει ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοιμάσται. Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς λέγει αὐτοῖς· οἶδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἀρχεῖν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. Οὐχ οὕτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν, ἀλλ' ὅς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος, καὶ ὅς ἐὰν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος· καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν»

ΠΡΩΤΕΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΚΟΝΙΑ

«Ὁς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔστω ὑμῶν διάκονος, καὶ ὅς ἐὰν θέλῃ ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔστω πάντων δοῦλος»

Μέσα στὴν ἀνθρώπινη καρδιὰ ὑπάρχει βαθιὰ ριζωμένη ἡ τάση γιὰ ὅ,τι μεγάλο καὶ ὑψηλό. Τὸ μικρὸ παιδί θέλει νὰ ξεπεράσει τὸν ἑαυτό του καὶ νὰ γίνῃ μέγας καὶ πρῶτος μέσα στὴν τάξη. Ὁ μέγας πάλι θέλει τὴν ἀνάδειξή του. Προσπαθεῖ νὰ ξεπεράσει τοὺς ἄλλους κατακτώντας τὰ πρωτεῖα. Γι' αὐτὸ συνήθως προσπαθεῖ νὰ χρησιμοποιήσει μέσα καὶ τρόπους ποὺ κατεβάζουν τοὺς ἄλλους, γιὰ νὰ φανεῖ αὐτὸς ἀνώτερος, νὰ ἐξουσιάζει καὶ νὰ κυβερνᾷ τοὺς ἄλλους. Αὐτὸ ἐννοεῖ ὁ Κύριός μας, ὅταν στὴ σημερινὴ περικοπὴ τοῦ Εὐαγγελίου τονίζει ὅτι: «οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν συμπεριφέρονται στοὺς λαοὺς, σὰν νὰ εἶναι ἀπόλυτοι κύριοί τους. Καὶ ἐκεῖνοι ποὺ κατέχουν ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους μεγάλα ἀξιώματα, κάνουν κακὴ χρῆση τῆς ἐξουσίας τους. Καταδυναστεύουν τοὺς ἄλλους σὰν νὰ τοὺς ἔχουν δούλους. Ὅμως δὲν πρέπει ἐσεῖς οἱ μαθητὲς μου νὰ ἔχετε τέτοια ἐγωιστικὴ συμπεριφορὰ καὶ νὰ ζητᾶτε πρωτεῖα. Ὅποιος ἀπὸ σᾶς θέλει νὰ γίνῃ πρῶτος, πρέπει νὰ γίνῃ δοῦλος τῶν ἄλλων καὶ νὰ συμπεριφέρεται μὲ ταπεινοφροσύνη καὶ ὑπομονή».

A. ΤΑ ΠΡΩΤΕΙΑ

Εἶναι πολὺ χαρακτηριστικὴ ἡ τάση τῶν δύο μαθητῶν, τοῦ Ἰακώβου καὶ τοῦ Ἰωάννη. Πλησιάζουν τὸν Κύριο καὶ τοῦ ζητοῦν διακρίσεις καὶ πρωτεῖα. Ὁραματίζονται τὴ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ σὰν κοσμικὴ ἐξουσία καὶ γι' αὐτὸ ζητοῦν πρωτεῖα τιμῆς. Ὅμως ὁ Κύριος τοὺς ἀποκλείει τὸ ἐνδεχόμενο αὐτὸ μὲ τὰ αὐστηρὰ λόγια Του: «Οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε». Δὲν ξέρετε τί ζητᾶτε.

Ὁ καρδιογνώστης Κύριός μας δὲν ἀρνεῖται αὐτὴ τὴν ἐσωτερικὴ λαχτάρᾳ τοῦ ἀνθρώπου γιὰ πρωτεῖα. Ἀντίθετα, ξεκινώντας ἀπὸ αὐτὴ τὴν ὁρμή, τῆς δίνει τὸ πραγματικὸ καὶ τὸ πνευματικὸ της νόημα. Τὴν ἀποδεσμεύει ἀπὸ τὴν ὑποδούλωσή της στὸ ἐγώ. Τὴν ἀπελευθερώνει καὶ τὴν λυτρώνει ἀπὸ τὴν ἀλυσίδες τῆς φιλαυτίας ποὺ τὰ ζητᾷ ὅλα δικά της. Ἐπειδὴ ὁ ἐγωιστὴς θεωρεῖ τὸν ἑαυτό του μεγάλο καὶ πρῶτο, ἀπαιτεῖ ὅλοι νὰ τὸν ὑπηρετοῦν. Ὅλοι νὰ τὸν περιποιούνται, νὰ τὸν διακονοῦν καὶ νὰ τὸν φροντίζουν. Τὰ θέλει ὅλα δικά του. Αὐτὴ τὴ νοοτροπία ποὺ δέσποζε πρὸ Χριστοῦ, ἔρχεται

ὁ Κύριος νὰ τὴν ἀνατρέψει.

Ἀκούγεται γιὰ πρώτη φορὰ στὴν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας ὁ λυτρωτικὸς του λόγος. «Αὐτὸς ποὺ θέλει ἀπὸ σᾶς νὰ γίνῃ μέγας καὶ πρῶτος, ἄς ξέρει τοῦτο: Θὰ πρέπει νὰ εἶναι διάκονος καὶ δοῦλος ὅλων τῶν ἄλλων». Μετὰ ἀπ' αὐτὰ τὰ καταπληκτικὰ λόγια του, συμπληρώνει: «Νὰ ἔχετε ὑπόδειγμά σας ἐμένα, ποὺ εἶμαι ἀνάμεσά σας, ὡς διάκονος... Γιατί δὲν ἤλθα διακονηθῆναι ἀλλὰ διακονῆσαι».

B. ΤΟ ΠΡΩΤΕΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ἐπιδιώκοντας τὰ πρωτεῖα, ζητᾶμε δύναμη γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ ἐπιβληθοῦμε πάνω στοὺς ἄλλους. Ὅμως ὁ Χριστὸς καὶ ἡ Ἐκκλησία Του, δὲν εἶναι κυριαρχία ἀλλὰ διακονία. Οἱ μαθητὲς τοῦ Χριστοῦ καὶ οἱ ἐπίτα διάκονοι μετὰ τὴν Ἀνάσταση, τὴν Ἀνάληψη τοῦ Κυρίου καὶ τὴν Πεντηκοστή, γίνονται ὑποδείγματα διακόνων τοῦ λόγου καὶ τῆς φιλανθρωπίας. Ἡ Ἐκκλησία Του ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή τῆς ὀργανώσεώς της στὸν κόσμον, θὰ μιλᾷ ὄχι γιὰ ἀξιώματα, ἀλλὰ γιὰ «διακονίες». Ὁ ἀλληλοσεβασμὸς τῶν προσώπων δὲν στηρίζεται στὸ κύρος τῶν ἀξιωμάτων, ἀλλὰ στὴ διάθεση τῆς διακονίας. Ὅταν τὸ πρωτεῖο τῆς διακονίας γίνεται κοινὸ ἰδανικὸ, τότε πραγματώνεται καὶ ἡ γνήσια πορεία τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας. Ἀπὸ τὸ πόσο καὶ πῶς θὰ διακονήσουμε τοὺς ἀδελφούς μας, τὸν κάθε πλησίον μας ἐξαρτᾶται καὶ ἡ γνησιότητά μας ἡ χριστιανικὴ.

Ἄς κάνουμε ἐδῶ μιὰ αὐτοκριτικὴ. Πόσο διακονοῦμε καὶ ὑπηρετοῦμε μέσα στὸ σπίτι μας; Πόσο φροντίζουμε τοὺς γονεῖς μας, τοὺς γέροντες τῆς οἰκογενείας μας, τὸν παπποῦ καὶ τὴν γιαγιά; Πόσο περιποιούμασθε καὶ ἐξυπηρετοῦμε τοὺς ἀρρώστους, τὰ παιδιά μας, τοὺς φτωχοὺς; Πόσο στεκόμαστε κοντὰ στὸν πόνο, στὴν δυστυχία, στὰ προβλήματα, στὴ μοναξιά τῶν μοναχικῶν συνανθρώπων μας; Ἐχομε, ἀλήθεια, χριστιανικὴ συμπαράσταση στὸ ὀρφανὸ παιδί, στὴ χήρα γυναίκα; Ἐχομε συμμετοχὴ στὴ λύπη καὶ στὴ χαρὰ τοῦ γείτονά μας; Αὐτὸς εἶναι ὁ μόνος δρόμος, γιὰ νὰ γίνουμε ἀληθινὰ «πρῶτοι» καὶ «μεγάλοι», ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων.

«Ὁ Ἰησοῦς πρὸ ἕξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος ὁ τεθνηκώς, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. Ἐποίησαν οὖν αὐτῷ

ΚΥΡΙΑΚΗ 28 ΑΠΡΙΛΙΟΥ ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ἰω. ιβ' 1-18 ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Φιλ. δ' 4-9

δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διεκόνει· ὁ δὲ Λάζαρος εἷς ἦν τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ. Ἡ οὖν Μαρία, λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτίμου, ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξίν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. Λέγει οὖν εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι· διατί τοῦτο τὸ μῦρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; Εἶπε δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτῃς ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχε καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς· ἄφες αὐτήν, εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τετήρηκεν αὐτό. Τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. Ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἔστι, καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα

καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. Ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν, ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπήγγον

τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν. Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, ἔλαβον τὰ βαῖα τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ. καὶ ἔκραζον· ὡσαννὰ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ. Εὐρῶν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθὼς ἔστι γεγραμμένον· Μὴ φοβοῦ, θύγατερ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. Ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον, ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη ὁ Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ ὅτε τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιθέναι τὸ σημεῖον.»

ΤΟ ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΑΞΙΩΜΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΧΡΕΟΣ ΜΑΣ

«Ὡσαννὰ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὁ Βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ.»

Ἐπιβλητικὴ καὶ θριαμβευτικὴ ἡ εἴσοδος τοῦ Κυρίου στὴν Ἱερουσαλήμ. Σείστηκε ὁλόκληρη ἡ πόλις ἀπὸ τὸν ἐνθουσιασμό καὶ τὰ ὡσαννὰ τοῦ λαοῦ. Ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδιά μὲ κλαδιὰ φοινίκων στὰ χέρια, ἔστρωσαν τὰ ἱμάτιά τους στὸ δρόμο, γιὰ νὰ περάσει ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου. Μὲ ὄλη τους τὴν καρδιὰ ἐπαναλαμβάνουν τὴν νικητήρια ὠδή, γιὰ τὸν βασιλέα τοῦ Ἰσραὴλ ποὺ περίμεναν μὲ λαχτάρα: «Ὡσαννὰ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ». Ὁ Χριστὸς βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ. Πράγματι εἶναι ὁ Κύριος Ἰησοῦς βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ. Ὁμως ὄχι βασιλεὺς ἐπίγειος, κοσμικός, ἀλλὰ βασιλεὺς πνευματικός.

A. ΤΟ ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΑΞΙΩΜΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ὁ Κύριος καὶ Ἀυτρωτῆς μας Χριστὸς μαρτυρεῖται μέσα στὴν Ἁγία Γραφή ὡς Προφῆτης, ὡς Ἀρχιερεὺς, ἀλλὰ καὶ ὡς Βασιλεὺς. Ὅταν ἀποδέχεται τὴν ὀνομασίαν Χριστὸς ἢ Μεσσίας, τὴν ἀποδέχεται μὲ τὴν ἔννοια τοῦ βασιλιά καὶ στὸν ὅποιον, Κύριος ὁ Θεὸς θὰ ἔδινε «τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ». Καὶ βασιλεύσει «ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας». Αὐτὰ τὰ λόγια εἶπε ὁ ἀρχάγγελος Γαβριὴλ στὴν Θεοτόκο τὴν μεγάλην ἡμέρα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ.

Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, Μέγας Ἀθανάσιος, ἱερὸς Χρυσόστομος, Κύριλλος Ἱεροσολύμων καὶ ἱερὸς Ἀύγουστίνος, δίνουν τὶς δικές τους μαρτυρίες, βάσει τῆς Ἁγίας Γραφῆς, γιὰ τὰ τρία ἀξιώματα τοῦ Χριστοῦ. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος γράφει: «Εἰ δὲ Θεὸς μέγας καὶ μέγας Κύριος, μέγας καὶ Βασιλεὺς, μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν... μέγας Προφῆτης, μέγας Ἱερεὺς, μέγα Φῶς, τὰ πάντα μέγας... Μέγας Βασιλεὺς, μέγας Προφῆτης ὅτε ἐποίησε τὰ θαύματα ὁ Ἰησοῦς». Στὴν Παλαιὰ Διαθήκη (Ἔξοδος ιθ' κεφ.), ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ ὀνομάζεται «**βασιλείον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς περιούσιος**». Δηλαδὴ ὁ λαὸς τῶν Ἰουδαίων ἦταν ἕνας λαὸς ποὺ εἶχε τὴν κλήση νὰ γίνῃ ἅγιος, μὲ ἱερατικὴ καὶ ἱεραποστολικὴ κλήση μέσα στὸν κόσμον.

Στὴν Ἀποκάλυψη (α', 6) ὁ Ἰωάννης ὁ Θεολόγος ἀπευθύνεται στὸ νέο Ἰσραὴλ τῆς χάριτος καὶ γράφει: «**Καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς βασιλείαν, ἱερεῖς τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ**

αὐτοῦ». Δηλαδὴ, μᾶς ἀνέδειξε ὁ Χριστὸς ἐμᾶς τοὺς Χριστιανοὺς δική του θεῖα πνευματικὴ βασιλεία, ἱερεῖς γιὰ νὰ προσφέρουμε πνευματικὲς θυσίες λατρείας πρὸς τὸν Θεὸ Πατέρα Του». Καὶ προσθέτει: «**Εἰς αὐτὸν τὸν Θεάνθρωπο Σωτῆρα καὶ Βασιλέα ἀνήκει ἡ ἀπειρὴ δόξα καὶ ἡ ἀκατάλυτη ἐξουσία στοὺς αἰῶνες τῶν αἰῶνων**». Ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὴν Ἁγία Γραφή καὶ τοὺς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, κάθε Χριστιανὸς συμμετέχει στὸ τριπλὸ ἀξίωμα τοῦ Χριστοῦ. Ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἀποτελεῖ τὴν Ἐκκλησίαν δὲν εἶναι κάτι τὸ παθητικόν. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι μία κοινωνία προσώπων ποὺ εἶναι ἐνσωματωμένα στὸν Χριστό.

B. ΤΟ ΧΡΕΟΣ ΜΑΣ

Ὁ κάθε Χριστιανὸς ποὺ βαπτίστηκε καὶ χρίστηκε μὲ τὸ Ἅγιο Μῦρον καλεῖται νὰ γίνῃ βασιλεὺς στὸ σπίτι του καὶ στὰ παιδιά του. Νὰ γίνῃ κυβερνήτης τοῦ ἑαυτοῦ του. Αὐτὸς νὰ κυβερνᾷ τὶς ἐπιθυμίες του, τὶς ἐνέργειές του, τὶς σκέψεις του. Νὰ γίνῃ «**ἄρχων τῶν παθῶν**», ὅπως λένε οἱ Πατέρες, καὶ νικητῆς τῆς ἁμαρτίας. Καλεῖται νὰ ἀγωνιστεῖ καὶ νὰ γίνῃ μὲ τὴν χάρι τοῦ Χριστοῦ, κύριος «**διὰ τοῦ αὐτοκράτορος καὶ κυβερνήτου λογισμοῦ**» (Δ' Μακκαβαίων α' 13). Ὅταν εἴμαστε ὑποταγμένοι στὸν Θεό, γράφει ὁ ἱερὸς Ἀύγουστίνος, τότε καὶ τὸ σῶμα ὑποτάσσεται στὴν ψυχὴ καὶ ἀπολαμβάνει βασιλικὴ ἐλευθερία, ὅπως ὁ Ἀδὰμ βασιλεύει πάνω σὲ ὄλη τὴν κτίση, πρὶν ἀπὸ τὴν πτώση του.

Μετὰ τὴν πτώση ἔχουμε μιὰ ἀποστολὴ βασιλικὴ καὶ κυριαρχικὴ, ἀλλὰ μὲ πόνο καὶ μόχθο. Ἐχουμε θεῖα κλήση νὰ γίνουμε «**συνεργοὶ Θεοῦ**», γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση καὶ τὸν ἐξευγενισμό τοῦ κόσμου. Νὰ ἐργαστοῦμε ἱεραποστολικά, γιὰ νὰ ἐλευθερώσουμε ἀπὸ τὰ δίχτυα τοῦ Διαβόλου τόσες καὶ τόσες ψυχές, ποὺ βασανίζονται ἀπὸ τὸν ποικιλόμορφο σατανισμό. Νὰ ρίξουμε τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ μέσα στὰ σπιτία ποὺ ὑπάρχει τὸ σκοτάδι τῆς ἀθεΐας καὶ τῶν αἱρέσεων. Αὐτὸ τὸ φῶς τῆς Ὀρθοδοξίας ποὺ λυτρώνει τοὺς ραγιαδες τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς κακοδοξίας. Ἄς ἐργαστοῦμε λοιπὸν μὲ τὸ βασιλικὸ ἀξίωμα ποὺ πήραμε ἀπὸ τὸν Κύριό μας, μέσα στὴν κοινωνία μας, γιὰ τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ.

«ΨΑΛΑΤΕ ΣΥΝΕΤΩΣ»

Χρειάζεται επιστροφή στην παράδοση της Εκκλησίας μας, διότι παράγοντες τελείως ξένοι πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴ τάξη, ἀλλὰ καὶ τὴν ἱερότητα τῆς προσευχῆς, ἀλλοίωσαν τὸν χαρακτήρα καὶ τὸ σκοπὸ τῆς ὑμνωδίας καὶ ἔθεσαν σὲ ἀχρηστία τὴ γεμάτη ὑψηλὰ νοήματα θρησκευτικὴ ποίηση. Μετέτρεψαν τὴν ἀπλὴ ἄρμονία καὶ τὴν ἐκ ψυχῆς προσευχὴ σὲ ἀκατάληπτη καὶ ἐκνευριστικὴ φωνασκία ἢ σὲ ἀποκοιμιστικὸ ἀνατολίτικο ἀμανέ.

«Δυστυχῶς ἐνίστε τὴν ἀπρέπειαν καὶ τὴν ὑποβάθμισιν τῆς ἐν τῷ ναῷ ἱερότητος ἐπιτείνουσι ὀρισμένοι ἱεροψάλται μετὰ τὰ περιεῖν. Ἐξ ἀρχῆς ἐχρησιμοποίηθη εἰς τοὺς ναοὺς ἡ φωνητικὴ μουσικὴ, ἵνα αἱ προσευχαὶ γίνωνται μετὰ σώφρονος ψυχαγωγίας. Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη προτρέπει **“Ψάλατε συνετῶς”** (Ψαλμ. μστ´ 8), καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος συνιστᾷ: **“Μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνιέντες τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου... πληροῦσθε ἐν Πνεύματι, λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς”** (Εφεσ. ε´ 17-19). Ὡς ἐκ τούτου δὲν ἐπιτρέπονται φωνητικαὶ ἐπιδείξεις, αἱ ὁποῖαι ἀρμόζουσι εἰς Ὀδεῖα καὶ Λυρικὰς Σκηνάς. Μόνον ἀπλὴ καὶ σεμνὴ μουσικὴ, πηγάζουσα ἀπὸ νηφούσας καρδίας καὶ ὄχι ἀπὸ ἐπιδεικτικὸν λάρυγγα, ὑποβοηθεῖ τὴν πνευματικὴν ἄνοδον τῶν ἐκκλησιαζομένων. **“Οὐκ ἔστι θέατρον ἡ ἐκκλησία ἵνα πρὸς τέρψιν ἀκούωμεν”** (ΕΜΠ Χρυσόστομος 49,38).

»Τὰ τερερίσματα καὶ αἱ τραχύταται φωνασκίαι, ὅταν μάλιστα γίνονται κατὰχρησις τῶν μεγαφῶνων, εἶναι ἀντίθετα πρὸς τὸ **“πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω”** (Α´ Κοριν. ιδ´ 40). Σχετικῶς ἀναφέρει ὁ Ἁγιορείτης Νικόδημος: **“Ὅποιος παρακαλεῖ καὶ δέεται, πρέπει νὰ ἔχη ἦθος ταπεινὸν καὶ κατανηγημένον. Τὸ δὲ νὰ κραυγάζῃ δηλοῖ ἦθος θρασὺ καὶ ἀνευλαβές... Ποῖα δὲ εἶναι τὰ ἀνάρμοστα εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἀποκρίνεται ὁ ἐρμηνευτὴς Ζωναράς, ὅτι εἶναι μινυρίσματα, ταυτὸν εἰπεῖν τὰ πολλὰ τερερίσματα.... Τὰ δὲ τερερίσματα καὶ νενανίσματα δὲν φαίνονται νὰ εἶναι παλαιά, ἀλλὰ νεωτερικά... Φαίνονται δὲ νὰ ἄρχισαν ἀπὸ τὸν καιρὸν Ἰωάννου τοῦ Κουκουζέλου (ΙΒ´ αἰὼν μ.Χ.)”** (Πηδάλιον σελ. 286). Σχετικῶς ὁ ΟΕ´ Κανὼν τῆς ΣΤ´ Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐπιβάλλει: **“Τοὺς ἐπὶ τῷ ψάλλειν ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις παραγινομένους, βουλόμεθα, μήτε βοαῖς ἀτάκτοις κεχρηῆσθαι, καὶ τὴν φύσιν πρὸς κραυγὴν ἐκβιάζεσθαι, μήτε τι ἐπιλέγειν τῶν μὴ Ἐκκλησίᾳ ἀρμοδίων τε καὶ οἰκείων, ἀλλὰ μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ κατανύξεως τὰς τοιαύτας ψαλμωδίας προσάγειν τῷ τῶν κρυπτῶν ἐφόρῳ Θεῷ”** (Πηδάλιον σελ. 285-286).

(Μιχ. Ἀγγελίδου: Ψήγματα ἄνωθεν σοφίας)

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΕΣ ΚΗΡΗΘΡΕΣ

Θὰ συναντήσεις καὶ ἀποτυχίες στὴν πορεία σου. Θὰ κλονιστεῖς ἴσως. Θὰ γονατίσεις μερικὲς φορές. Θὰ δεῖξεις ὀλιγοπιστία. Θὰ συμβιβαστεῖς μετὰ τὸ κακὸ...

Εὐκόλο τότε νὰ πάρεις τὸ δρόμο τῆς ἀπαισιοδοξίας. Νὰ φθάσεις ὡς τὴν ἀπογοήτευση.

Σωστός, ὅμως, ἄνθρωπος δὲν λογιζεται ὅποιος ζητᾷ τὴν ἐπιτυχία, ὅσο ἐκεῖνος ποὺ συνεχίζει τὴν ἄκαμπτη προσπάθεια.

Νὰ ἀποθαρρυνθεῖ! Μὰ ὅποιος κάμπτεται δὲν ἔχει νιώσει τί δυναμισμό κρύβει μέσα του. Οὔτε τὴ χάρι τῆς Οὐρανοῦ, ποὺ μποροῦν νὰ τοῦ χαρίσουν νέες δυνάμεις, γιὰ νὰ γίνῃ ἀκούραστη μέλισσα, ποὺ θὰ ξανακτίσει μετὰ χαρὰ καινούργιες κηρήθρες στὴν κατεστραμμένη κυψέλη!

Καινούργιες κηρήθρες! Νέες προσπάθειες, ἐκεῖ ποὺ δὲν πέτυχαν οἱ προηγούμενες! Νέοι πνευματικοὶ ἀγῶνες! Νέες οἰκοδομές, πάνω στὰ εῤεῖπια τῶν παλιῶν!

Νά, τί σημαίνει συνεπής, ἀγωνιστικὴ χριστιανικὴ ζωή!

«Αἰσθάνομαι θάρρος στὸν κόσμον μέσα νὰ ριχθῶ, τῆς γῆς τὸν πόνο, τὴν εὐτυχία τῆς γῆς νὰ βαστάξω, μεθ' ἐλλες ν' ἀντικτυπηθῶ, καὶ στοὺς τριγμούς τοῦ ναυαγίου νὰ μὴν δειλιάσω».

Πτώσεις θὰ συναντήσουμε! Δυσκολίες στὴν πνευματικὴ μας πορεία θὰ ἀνταμώσουμε.

Ἔνας, ὅμως, εἶναι πάντα δίπλα μας! Ἐτοιμος νὰ μᾶς βοηθήσει. Ὁ Κύριος Ἰησοῦς! Ἀρκεῖ νὰ τὸν ἀναζητήμε, πάντοτε **“καὶ σπῆς γαλήνης τις στιγμὲς καὶ σ' ἄγριοκαίρια”**.

ΖΩΗ Ὁρθόδοξον Χριστιανικὸν Περιοδικόν. Ὁργανον Ἀδελφότητος Θεολόγων ἢ «ΖΩΗ»

Κυκλοφορεῖ κάθε μῆνα.

Ἐκδότης: Ἀδελφότης Θεολόγων ἢ «ΖΩΗ» Σ.Α., Καρύτση 14, (4ος ὁροφος) 105 61 Ἀθῆναι.

Τηλ.: 210 64 28 331 (Καθημερινὲς 8:00 - 14:00), FAX: 210 64 63 606.

e-mail: athenszoh@gmail.com

Διευθυντὴς Συντάξεως: Γεώργιος Β. Μελέτης, Καρύτση 14, 105 61 Ἀθῆναι.

Ἐκτύπωση: «Λυχνία Α.Ε.», Ἀνδραβίδας 7, 136 71 Χαμόμυλο - Ἀχαρνῶν.

Τηλ.: 210 3410436, FAX: 210 3425967, www.lychnia.gr

ΚΩΔΙΚΟΣ: 01 1290

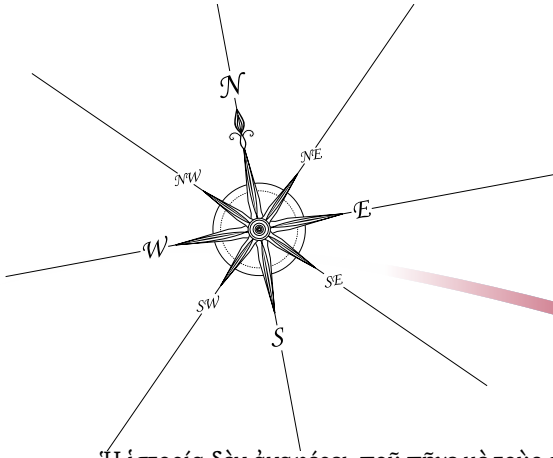
Ἡ ἀνανέωση τῆς ἐτήσιας συνδρομῆς ἐσωτερικοῦ (10 €)
μπορεῖ νὰ γίνῃ μετὰ τοὺς ἐξῆς τρόπους:

- Με κατάθεση στὴν Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ελλάδος, στὸν λογαριασμὸ ποὺ διατηρεῖ ἡ Ἀδελφότης ὑπ' ἀριθμ.: **132/296000-13 (IBAN: GR1501101320000013229600013)**, δικαιούχος: Ἀδελφότης Θεολόγων ἢ «ΖΩΗ». Στὴν αἰτιολογία νὰ σημειώνεται ρητῶς τὸ ὀνοματεπώνυμο τοῦ συνδρομητῆ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ περιοδικοῦ (ΖΩΗ)
- Στὰ βιβλιοπωλεῖα «ΖΩΗ» (Καρύτση 14, Ἀθῆνα καὶ Ἀγ. Σοφίας 41, Θεσσαλονίκη) καὶ συνεργαζόμενα βιβλιοπωλεῖα
- Στὰ ΕΛΤΑ με ἐντύπο ταχυπληρωμῆς ποὺ συναποστέλλεται ἀνὰ τακτὰ χρονικὰ διαστήματα γιὰ ὄσους ἔχουν ὀφειλὴ
- Στὰ ΕΛΤΑ με ταχυδρομικὴ ἐπιταγὴ στὴ διεύθυνση τοῦ περιοδικοῦ (Καρύτση 14, 105 61 Ἀθῆνα). Προβλέπεται ἐπιβάρυνση μετὰ ταχυδρομικὰ τέλη
- Σὲ κατὰ τόπους συνεργάτες καὶ ἀντιπροσώπους, οἱ ὁποῖοι θὰ κόβουν σχετικὲς ἀποδείξεις.

Ἡ ἀνανέωση τῆς ἐτήσιας συνδρομῆς ἐξωτερικοῦ (25 €) / Κύπρου (15 €)
μπορεῖ νὰ γίνῃ μόνον μετὰ κατάθεση στὴν τράπεζα:

IBAN: GR1501101320000013229600013

BIC/Swift Code: ETHNGRAA

ΜΕΓΑΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ

ΑΓ.ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΙΟΣ (827 - 869, 815 - 885)

4

Ἡ ἱστορία δὲν ἀναφέρει, ποῦ πῆγε μὲ τοὺς συνεργάτες του. Οἱ περισσότεροί ὄμως μελετητές του δέχονται ὅτι ἔφθασε στὴν πρωτεύουσα τοῦ ἀραβικοῦ κράτους, στὴ Σαμάρρα, ποῦ ἦταν στὰ βόρεια τῆς Βαγδάτης, στὸν ποταμὸ Τίγρη. Ἐκεῖ βασιλεύει ὁ χαλίφης Μουτταβακίλ, ποῦ μὲ διαφόρους τρόπους πίεζε τοὺς Χριστιανούς. Πλήρῳσαν διπλοὺς φόρους, δὲν εἶχαν δικαίωμα νὰ λατρεύσουν ἐλεύθερα τὸν Θεὸν καὶ σ' ὅλες τὶς ἐξώθυρες τῶν χριστιανικῶν σπιτιῶν εἶχαν ζωγραφίσει παραστάσεις δαιμόνων.

Δυσμενῆς ἦταν ἡ ἀτμόσφαιρα, ποῦ βρῆκε ὁ Κωνσταντῖνος. Μὰ καὶ τὸ θάρρος του ἀκατάβλητο. Ἐξήγησε μὲ πειστικότητα καὶ μὲ ἐπιχειρήματα στοὺς ἄρχοντες καὶ τοὺς λογίους τὴν χριστιανικὴ διδασκαλία περὶ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀνθρώπου, τῆς Ἁγίας Τριάδας, τῆς ἐνσάρκωσης τοῦ Κυρίου ἀπὸ τὴν Παρθένο Μαρία. Κατάπληκτοι ἀπὸ τὴν πολυμάθεια καὶ τὶς σοφὲς ἀπαντήσεις του οἱ Ἄραβες τὸν ἐρώτησαν: «Καὶ σὺ ἀπὸ ποῦ τὰ ξέρεις ὅλα αὐτά;» Κι ἐκεῖνος ἀπάντησε: «Ἐξ ἡμῶν (τῶν Ἑλλήνων) προήλθον ὅλαι αἱ ἐπιστῆμαι».

Τοῦτες οἱ νίκες ἦταν τὸ διθυραμβικὸ προανάκρουσμα τῶν μελλοντικῶν πνευματικῶν ἀγῶνων γιὰ τὴν στερέωση καὶ τὴν διάδοση τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως. Ἀγῶνες ὄμως ποῦ ἀπαιτοῦσαν περισσότερη ἀκόμα κατάρτιση καὶ πνευματικὴ ἀντοχὴ τέτοια, ποῦ νὰ μὴ λυγίζει καὶ στίς πιὸ ἄγριες φουρτούνες.

Τὸ ἐνοιῶθε ὁ Κωνσταντῖνος. Καὶ γι' αὐτὸ μόλις γύρισε στὴν Βασιλεύουσα, ἔφυγε πάλι ἀπὸ τὴν τύρβη τῆς ζωῆς καὶ τράβηξε γιὰ τὸν Ὀλυμπο τῆς Βιθυνίας, κοντὰ στὸν ἀδελφὸ του Μεθόδιο. Μὲ χαρὰ καὶ συγκίνηση δέχθηκε ὁ πρεσβύτερος ἀδελφὸς τὸν νεότερο. Καὶ μαζὶ κατέστρωσαν τὸ πνευματικὸ τους πρόγραμμα: Προσευχὴ καὶ μελέτη. Πρόγραμμα, ποῦ θὰ τοὺς ἐνισχύσει, θὰ τοὺς τονώσει, γιὰ τὸ μεγάλο, τὸ ἱερό τους σχέδιο νὰ ἐργασθοῦν ἀνάμεσα στὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ.

Στὴ χώρα τῶν Χαζάρων

«Τὸ 334 π.Χ. ἓνας νέος βασιλιάς, ὁ Μ. Ἀλέξανδρος, ἔφυγε ἀπὸ τὴν Μακεδονία καὶ ἔφθασε ὡς τὴν καρδιά τῆς Ἀνατολῆς, μεταφέροντας, παντοῦ ὅπου πῆγαινε, τὸ φῶς τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἡ μεγάλη αὐτὴ πορεία, ποῦ μετέφερε τὸν ἑλληνικὸ πολιτισμὸ ἀπὸ τὸ Αἰγαῖο πέλαγος ὡς τὴν Ἄπω Ἀνατολή, εἶχε δυὸ θεμελιώδη χαρακτηριστικά. Τὸ πρῶτο ἦταν ὅτι ἐγίνε ἀπὸ βασιλέα στρατηλάτη καὶ εἶχε τὴ μορφή πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων. Οἱ μάχες διαδέχονταν ἢ μιὰ τὴν ἄλλη καὶ λιγοστὲς ἦταν οἱ πολιτεῖες ἢ οἱ πολιτισμοὶ ποῦ παρέμειναν ἄθικτοι, κάτω ἀπὸ τὴν προέλαση τῶν Μακεδόνων στρατιωτῶν. Τὸ δεύτερο χαρακτηριστικὸ ἦταν, ὅτι ἐγίνε σὲ μιὰ ἐποχὴ ποῦ ὁ Ἑλληνισμὸς εἶχε πιά δημιουργήσει τὰ μεγάλα πολιτιστικά του ἐπιτεύγματα στὴν τέχνη, στὴν φιλοσοφία καὶ στὴν ἐπιστήμη καὶ εἶχε ἀρχίσει νὰ παρακμάζει. Τὰ δυὸ ὄμως αὐτὰ χαρακτηριστικά δὲν μείωσαν καθόλου τὴν σημασία τῆς ἑλληνικῆς διεισδύσεως στὴν Ἀνατολή, ποῦ τὸ ἀποτέλεσμά της ἦταν νὰ δημιουργηθοῦν πολυάριθμες καινούργιες ἑλληνικὲς

πολιτεῖες, νὰ ἐξελληνισθοῦν ὁλόκληροι λαοὶ καὶ πολιτισμοὶ καὶ νὰ δημιουργηθοῦν οἱ ἀναγκαῖες γλωσσικὲς καὶ πνευματικὲς προϋποθέσεις, ποῦ συνετέλεσαν ἔπειτα στὴν διαμόρφωση, στὴ διάδοση καὶ στὴν ἐπιβολὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ».

Αἰῶνες πέρασαν ἀπὸ τότε καὶ στὰ 860 μετὰ Χριστὸν ἔφυγαν δυὸ Μακεδόνες ἀδελφοὶ καὶ κατευθύνθηκαν πάλι στὴν Ἀνατολή, μεταφέροντας ἐκεῖ τὸ λόγο τοῦ Εὐαγγελίου. Ἀντίθετα ὄμως ἀπὸ τὸν χαρακτῆρα ποῦ εἶχε ἡ διείσδυση τῶν παλαιῶν συμπατριωτῶν τοὺς στὴν Ἀσία, ἡ πορεία τῶν δυὸ Μακεδόνων ἦταν ἀπέριττη, χωρὶς στρατούς, χωρὶς πολεμικὲς συγκρούσεις, χωρὶς φωτιὰ καὶ καταστροφές.

Ἀντὶ γιὰ στρατιῶτες οἱ δυὸ ἀδελφοὶ εἶχαν λίγους συντρόφους, ἄγνωστους σήμερα σὲ μᾶς, τὸ ἴδιο ὄμως εἰρηνικὸς καὶ πράους, ὅπως ἦταν αὐτοί. Ἀντὶ γιὰ στρατιωτικὲς στολές, φοροῦσαν ὅλοι τους τὸ ράσο τοῦ μοναχοῦ καὶ ἀντὶ γιὰ σπαθιὰ εἶχαν μαζὶ τους τὸ Εὐαγγέλιο καὶ μερικὲς εἰκόνες.

Ἡ πρόσκληση γιὰ τὴν ἱεραποστολικὴ αὐτὴ ἐξόρμηση ἦρθε ἀπὸ τοὺς ἄρχοντες τῶν Χαζάρων. Οἱ Χάζαροι ἦταν ἐγκατεστημένοι γύρω στὴν Κασπία θάλασσα στὰ μέρη τοῦ Καυκάσου. Συχνὰ κινδύνευαν ἀπὸ τοὺς γύρω λαοὺς καὶ ζητοῦσαν βοήθεια ἀπὸ τὴν πανίσχυρη τότε βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία. Ἀλλὰ καὶ στὰ χρόνια τῆς εἰρήνης πάλι τὰ μάτια τους πρὸς τὴν Πόλη ἔστρεφαν καὶ καλοῦσαν μορφωμένους Ἑλλήνες, γιὰ νὰ τοὺς φωτίσουν. Ἐτσι καὶ τώρα στέλνουν πρεσβεία, ποῦ παρουσιάζεται στὸν Αὐτοκράτορα Μιχαὴλ Γ'.

Ὁ Αὐτοκράτορας Μιχαὴλ Γ' καὶ ὁ θεῖος του ὁ Βάρδας μόλις ἄκουσαν τὴν αἴτηση τῆς πρεσβείας τῶν Χαζάρων, κάλεσαν τὸν Μέγα Φώτιο καὶ τοῦ ἀνέφεραν τὸ θέμα. Ὁ Θεὸς τοὺς ἄνοιγε μιὰ νέα πόρτα, ποῦ καλύτεροι γιὰ νὰ τὴν διαβοῦν καὶ νὰ μεταλαμπαδεύσουν τὸ ἱερὸ Φῶς δὲν ὑπῆρχαν ἀπὸ τὰ δυὸ Ἀδέλφια, ποῦ μόναζαν στὸν Ὀλυμπο τῆς Βιθυνίας. Ὁ νεότερος ὑπῆρξε καθηγητὴς στὴ Σχολὴ τῆς Μαγναύρας καὶ εἶχε πείρα ἀπὸ ἱεραποστολές καὶ συζητήσεις, ἀλλὰ καὶ ὁ πρεσβύτερος, πρῶν διοικητὴς ἐπαρχίας, θὰ ἔδινε διπλωματικὸ χαρακτῆρα στὴν ἀποστολή.

Ἡ ἀπόφαση, ὕστερα ἀπὸ σύντομη συζήτηση, πάρθηκε: Θὰ ἐκαλοῦντο ν' ἀφήσουν τὸ Μοναστήρι καὶ νὰ πᾶνε πρὸς φωτισμὸ καὶ ἐνίσχυση τῶν Χαζάρων. Ἀμέσως ἀπόσπασμα ξεκίνησε γιὰ τὸν Ὀλυμπο τῆς Βιθυνίας καὶ ὕστερα ἀπὸ λίγες μέρες χτύπησε τὴν θύρα τῆς Μονῆς. Ζήτησε τὸν Κωνσταντῖνο καὶ τοῦ ἔδωσε τὸ αὐτοκρατορικὸ ἔγγραφο, ποῦ τὸ διάβασε ἀμέσως καὶ στὸν ἀδελφὸ του. Σὲ συλλογὴ βαρειά, γιὰ λίγο, πέσανε. Τὴν πνευματικὴ ζωὴ τῆς Μονῆς τὴν ἀγαποῦσαν. Ἐντροφοῦσαν στὴν μελέτη καὶ στὴν προσευχὴ ὥρες. Ἀλλὰ καὶ τὴν φωνὴ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ παπύρου, τὴν λογάριαζαν σὰν θεοῦ φωνή. Ἡ πάλιν στὰ κατάβαθα τῆς ψυχῆς τοὺς δὲν βόσπηξε γιὰ πολὺ. Ἐνοιῶσαν πῶς ἔπρεπε νὰ θυσιάσουν ὅ,τι πολὺ ἀγαποῦσαν γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀδελφῶν τους!

(Συνεχίζεται)

ΔΥΟ ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΝΑ ΕΡΩΤΗΜΑ

Είδση πρώτη: Η Γαλλία έγινε η πρώτη χώρα στον κόσμο που κατοχύρωσε το «δικαίωμα στην άμβλωση» όχι απλώς και μόνο μέσω νομοθετικής ρύθμισης, αλλά συνταγματικά. Ο πρωθυπουργός της Γαλλίας είπε πανηγυρικά: «Λέω σε όλες τις γυναίκες εντός των συνόρων μας και πέρα από αυτά ότι σήμερα ξεκινά η εποχή ενός κόσμου ελπίδας». Ο Πύργος του Άιφελ φωταγωγήθηκε, για να έορτασθεί το γεγονός (ξέρετε, όλοι αυτοί οι πανηγυρισμοί έχουν μια έντονη διάσταση τραγικής ειρωνείας – θυμίζουν από αυτή την άποψη τους ξέφρενους πανηγυρισμούς στους οποίους ξέσπασαν οι Γερμανοί πολίτες, όταν ο Χίτλερ ανακοίνωσε την εισβολή στην Πολωνία, ανυποψίαστοι ότι ξεκινούσε μια σφαγή, θύματα της οποίας θα ήταν πρωτίστως οί ίδιοι...). Είδση δεύτερη: Σάλο προκάλεσε στη Γαλλία η κυκλοφορία της επίσημης αφίσας των προσεχών Ολυμπιακών Αγώνων «Παρίσι 2024», στην οποία, όπως παρατηρήθηκε, α) μοιάζουν να χωράνε όλα, εκτός από τη γαλλική σημαία, η οποία δεν εμφανίζεται πουθενά, και β) στην απεικόνιση του Μνημείου των Απομάχων, που εικονίζεται στην άφισα, ο σταυρός που δεσπόζει στην κορυφή του έχει αντικατασταθεί από ένα βέλος. Και το ερώτημα: Μήπως οί δύο αυτές ειδήσεις δεν είναι τελικά τόσο άσχετες μεταξύ τους, όσο εν πρώτοις μπορεί να φαίνεται;

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Όταν μιλάμε για την προοπτική ανοίγματος παραρτημάτων ξένων Πανεπιστημίων στη χώρα μας, πόσα αλήθεια από αυτά αναμένουμε να είναι προσανατολισμένα στις ανθρωπιστικές σπουδές, τη Φιλοσοφία, τη Θεολογία, την Ιστορία, τη Λογοτεχνία; Αν το ληστούμε, έστω, να θέσουμε με ειλικρίνεια αυτό το ερώτημα, καθίσταται περισσότερο από προφανές η περιθωριοποίηση των ανθρωπιστικών σπουδών στην εποχή μας, και κατεξοχήν στη χώρα μας. Μήπως, όμως, με αυτή την περιθωριοποίηση και απαξίωση χάνουμε κάτι, και μάλιστα κάτι σημαντικό; Αυτό ήλθε να μάς θυμίσει ένας σπουδαίος επιστήμονας, ο διεθνούς φήμης φυσικός του CERN Γκουίντο Τονέλι, εκ των πρωτεργατών της ανακάλυψης του μποζονίου του Χίγκς, ο οποίος βρέθηκε στην Αθήνα για την παρουσίαση του τελευταίου βιβλίου του: «Το πρώτο πράγμα που διδάσκω τους πρωτοετείς φοιτητές μου, την πρώτη μέρα στο άμφιθέατρο, είναι ότι η Φυσική θα σάς βοηθήσει να καταλάβετε τον κόσμο που σάς περιβάλλει. Όμως κανένας νόμος της δεν μπορεί να σάς βοηθήσει να καταλάβετε το τεράστιο εκείνο μέγεθος που αφορά τις ανθρώπινες σχέσεις, [...] ποιά είναι το σωστό, ποιά το λάθος, να άρουμε τις άδικίες που ύφιστανται σήμερα. Υπάρχουν πολυ πιά εμπειροί που άσχολούνται με αυτό, οί φιλόσοφοι, οί καλλιτέχνες, οί ποιητές, οί ιστορικοί, όσοι άσχολούνται με τις ανθρωπιστικές επιστήμες».

ΟΙ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

Αποκαλυπτικός ήταν ο διευθυντής της Υπηρεσίας Δίωξης Ηλεκτρονικού Έγκλήματος σε τηλεοπτική συνέντευξη που παραχώρησε. Όπως αποκάλυψε, έρευνα του 2023 έδειξε ότι το 1/3 των παιδιών που συμμετείχαν είχαν δει στο διαδίκτυο υλικό σεξουαλικής κακοποίησης ανηλικών, χωρίς να το επέλεξαν! Προσέξτε: Όταν μιλάμε για ένα στα τρία παιδιά, το ποσοστό δεν είναι απλώς όχι εύκαταφρόνητο· είναι ανατριχιαστικό! Και μιλάμε για υλικό σεξουαλικής κακοποίησης ανηλικών – όχι απλώς για άκατάλληλο για την ηλικία τους υλικό!... Η έρευνα κατέληξε και σε άλλα εξόχως άνησυχητικά συμπεράσματα: Το 17% των παιδιών που συμμετείχαν στην έρευνα δέχθηκαν διά του διαδικτύου κάποιου είδους παρενόχληση. Και αυτό που είναι ίσως ακόμα πιο άνησυχητικό, το 34% των παιδιών αυτών δεν το άνέφερε πουθενά! Η έρευνα έρχεται να καταδείξει, για μία άκόμη φορά, την τεράστια ευθύνη των γονέων, που τόσο συχνά αφήνουν τα παιδιά τους άνεξέλεγκτα να περιπλανώνται στους τόσο επικίνδυνους δρόμους του διαδικτύου. Έρχεται να άναδείξει τη σημασία της οικοδόμησης μιάς σχέσης έμπιστοσύνης άνάμεσα στους γονείς και τα παιδιά, που θα κάνει τα παιδιά να ξέρουν που θα βρουν το άσφαλές λιμάνι, όταν βρεθούν άντιμέτωπα με τη φοβερή καταίγίδα. Τα παιδιά έρχονται σε έπαφή με μικρόβια που άπειλούν με θάνατο όχι το σώμα, αλλά την ίδια την ψυχή, χωρίς να έχουν προηγουμένως έφοδιασθεί με ισχυρά άντιδοτα παιδείας και πίστης, που θα μπορούσαν να τα κρατήσουν άλώβητα.

Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΑΝΤΙΒΑΡΟ ΣΤΗΝ ΕΞΑΡΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΘΟΝΗ

Το καμπανάκι του κινδύνου για το πρόβλημα του έθισμού των παιδιών στις όθόνες ήλθαν να κρούσουν, για μία άκόμη φορά, ειδικοί έπιστήμονες, σε συνέδριο με τον εύγλωττο τίτλο: «Μην κολλάς». «Μετά την πανδημία ύπάρχει μιά άύξηση κατά 40% της εξάρτησης από τις όθόνες», παρατήρησε ο Έμμανουήλ Παπασάββας, κοινός Διοικητής στα Νοσοκομεία Παιδών «Άγία Σοφία» και «Π. & Α. Κυριακού», όπου λειτουργεί από το 2006 μονάδα έφηβικής υγείας, που εστιάζει στο πρόβλημα του έθισμού στις όθόνες. Άκόμη πιο διεισδυτικές ήταν οί παρατηρήσεις του Χαράλαμπου Τσέκερη, κύριου έρευντηή στο Έθνικό Κέντρο Κοινωνικών Έρευνών, ο οποίος έκανε λόγο για «άλλαγή πολιτισμικού παραδείγματος στην έπικοινωνία λόγω των όθονών» και σχολίασε: «Χρειάζονται πολλές στοχευμένες δράσεις στην οίκογένεια, στα σχολεία κλπ., και να άυξηθεί η γραμματοσύνη για τη χρήση του διαδικτύου. Όμως εκτός από γραμματοσύνη και δεξιότητες, χρειάζεται και παιδεία, κάτι που έχει χαθεί στις μέρες μας». Αυτόνοητο το άδιέξοδο: Χρειάζεται παιδεία, για να άξιοποιήσει κανείς σωστά τις νέες τεχνολογίες. Και το πρόβλημα είναι ότι τα παιδιά βυθίζονται στον κόσμο των νέων τεχνολογιών, πολυ προτου άποκτήσουν την παιδεία που θα τους επέτρεπε να τις άξιοποιήσουν σωστά, να κερδίσουν και να μη χάσουν –και χαθούν– από αυτές. Και σαν να μην έφθανε αυτό, η παιδεία, το μόνο πραγματικό άντιδοτο στο πρόβλημα, περιφρονείται και άπαξιώνεται...

ΚΩΔΙΚΟΣ:
01 1290

«ΖΩΗ»
Καρύστη 14
105 61 ΑΘΗΝΑ